PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2006. gada 5. decembrī *

Lieta T-303/02

Westfalen Gassen Nederland BV, Deventerā [*Deventer*] (Nīderlande), ko pārstāv M. Essers [*M. Essers*] un M. Kusters [*M. Custers*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv A. Bukē [*A. Bouquet*], pārstāvis,

atbildētāja,

par prasību daļēji atcelt Komisijas 2002. gada 24. jūlija Lēmumu 2003/207/EK par procedūru atbilstoši EK līguma 81. pantam (Lieta COMP/E-3/36.700 — Rūpniecībā un medicīnā izmantojamā gāze) (OV 2003, L 84, 1. lpp.) un, pakārtoti, par prasību samazināt prasītājai uzlikto naudas sodu.

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA
(piektā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši F. Deuss [*F. Dehousse*] un D. Švābi [*D. Šváby*],
sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 4. aprīlī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas priekšvēsture

Prāvas rašanās fakti

1 *Westfalen Gassen Nederland BV* (turpmāk tekstā — "prasītāja" vai "*Westfalen*") ir uzņēmums, kas kopš 1989. gada darbojas rūpniecībā un medicīnā izmantojamās gāzes tirgū Nīderlandē.

2 1997. gada decembrī un 1998. gadā Komisija, piemērojot Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 — Pirmā Regula par Līguma [81]. un [82]. panta īstenošanu (OV 13, 204. lpp.) — 14. panta 2. un 3. punktu, veica izmeklēšanu prasītājas un dažādu citu sabiedrību, kas arī darbojas minētajā tirgū, šajā gadījumā — *AGA Gas BV* (turpmāk tekstā — "*AGA*"), *Air Liquide BV, Air Products Nederland BV, Boc Gases Benelux* (turpmāk tekstā — "*BOC*"), *Hydrogas Holland BV* un *Messer Nederland BV* (turpmāk tekstā — "*Messer*"), telpās.

3 Pēc tam, kad atbilstoši 11. pantam Regulā Nr. 17 Komisija bija nosūtījusi informācijas pieprasījumus iepriekš minētajām sabiedrībām, tā 2001. gada 9. jūlijā astoņiem uzņēmumiem, kas darbojās attiecīgajā nozarē, tostarp arī prasītājai, nosūtīja paziņojumu par iebildumiem.

4 Savā atbildē prasītāja apstrīdēja paziņojumā par iebildumiem izklāstītos faktus. Pēc *AGA Gas* likvidācijas *AGA AB*, kas bija *AGA Gas* mātes sabiedrība, uz minēto paziņojumu atbildēja pēc būtības savas agrākās meitas sabiedrības vārdā un skaidri darīja zināmu, ka tā ir gatava uzņemties atbildību par šīs meitas sabiedrības izdarītajiem pārkāpumiem.

5 Pēc attiecīgo uzņēmumu uzklausīšanas, kas tika veikta 2002. gada 10. janvārī, Komisija pieņēma 2002. gada 24. jūlija Lēmumu 2003/207/EK par procedūru atbilstoši EKL 81. pantam (Lieta COMP/E-3/36.700 — Rūpniecībā un medicīnā izmantojamā gāze) (OV 2003, L 84, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Lēmums").

6 Par Lēmumu prasītājai tika paziņots 2002. gada 26. jūlijā, un tas bija adresēts *AGA AB* kā *AGA Gas* tiesību un saistību pārņēmējai.

Apstrīdētais lēmums

7 Komisija Lēmumā norāda, ka tā ir apkopojusi pierādījumus par slepenas norunas pastāvēšanu starp konkurentiem, kas darbojās rūpniecībā un medicīnā izmantojamās gāzes nozarē Nīderlandē, laika posmā no 1993. līdz 1997. gadam (331. apsvērums).

8 Līdz ar to Komisija uzskatīja (Lēmuma 393. apsvērums), ka prasītāja ir piedalījusies nolīgumos un/vai saskaņotās darbībās saistībā ar:

— cenu palielinājuma noteikšanu laika posmā no 1994. gada oktobra līdz 1995. gada decembrim;

— konkurences moratorija perioda noteikšanu laika posmā no 1994. gada oktobra līdz 1995. gada janvārim;

— minimālo cenu noteikšanu laika posmā no 1994. gada marta līdz 1995. gada decembrim.

9 Pirmkārt, runājot par cenas paaugstināšanu, Komisija vispirms norāda, ka pirmā apspriede par balonos pildītās gāzes cenas paaugstināšanu 1995. gadam notika apvienības *Vereniging van Fabrikanten van Industriële Gassen* (turpmāk tekstā — "*VFIG*"), kas apvieno uzņēmumus, kuri ražo un pārdod rūpniecisko gāzi Nīderlandē, 1994. gada 14. oktobra sanāksmes laikā. Šīs sanāksmes dalībnieki bija *AGA*, *Air Liquide*, *Air Products*, *BOC*, *Hoek Loos*, *Hydrogas*, *Messer*, *Nederlandse Technische Gasmaatschappij* (turpmāk tekstā — "*NTG*") un prasītāja (Lēmuma 136. apsvērums).

10 Lai pierādītu šīs sanāksmes konkurenci deformējošo mērķi, iestāde tostarp atsaucas uz ar roku rakstītajām piezīmēm, kuras tika atrastas *AGA* telpās vai kuras minētais uzņēmums bija iesniedzis un kuras datētas ar 1994. gada 17. oktobri.

11 Turpinājumā Komisija norāda, ka šo balonos pildītās gāzes cenas paaugstināšanu 1995. gadam *AGA*, *Air Liquide*, *Air Products*, *BOC*, *Hoek Loos*, *Messer* un *Westfalen* bija detalizēti fiksējuši 1994. gada 18. novembra *VFIG* sanāksmes laikā, un šī secinājuma pamatojumam tā atsaucas uz divām ar roku rakstītām tabulām, vienu no kurām ir iesniegusi *AGA* (turpmāk tekstā — "1. tabula") un otra no kurām tika atrasta *Air Products* telpās (turpmāk tekstā — "2. tabula") (Lēmuma 139.–141. apsvērums).

12 Komisija uzskata, ka 1. tabulā, kas datēta ar 1994. gada 21. novembri, tostarp ir ietverts balonos pildītās gāzes cenu paaugstinājuma saraksts (procentos) 1995. gadam attiecībā uz *Hoek Loos*, *AGA*, *Messer*, *Air Liquide*, *Air Products*, *BOC* un prasītāju.

13 Runājot par 2. tabulu, kas arī attiecas uz cenu paaugstinājumu, iestāde norāda, ka tā šķietami ir saistīta ar to pašu sanāksmi, lai gan visas šajās divās tabulās ietvertās norādes nav vienādas. Tā atgādina, ka *Air Products* vispirms bija domājusi, ka tabula tika veidota tās sanāksmes ar konkurentiem laikā, kas norisinājās 1995. gadā, bet vēlāk apstiprināja, ka tā var būt saistīta ar *VFIG* 1994. gada novembra sanāksmi.

14 Komisija precizē, ka atbildē uz paziņojumu par iebildumiem prasītāja bija apgalvojusi, ka nekad nav aktīvi piedalījusies šajās sanāksmēs un ka nav zinājusi, ka tajās tiks izskatīti tādi jautājumi kā cenu paaugstināšana, jo šie jautājumi nav bijuši ietverti sanāksmes dienas kārtībā (Lēmuma 145. apsvērums).

15 Attiecībā uz, otrkārt, konkurences moratorija perioda noteikšanu Komisija apgalvo, ka 1994. gada 14. oktobra un 18. novembra *VFIG* sanāksmju laikā jautājumu par cenas paaugstināšanu 1995. gadam izvirzīja *AGA*, *Hoek Loos*, *Air Liquide*, *Air Products*, *Messer*, *BOC* un prasītāja, un par to tika panākta vienošanās šo uzņēmumu starpā, papildinot to ar konkurences moratorija periodu laika posmā līdz 1995. gada 1. janvārim. Iestāde šajā sakarā atsaucas uz *AGA* ar roku rakstītajām piezīmēm, kas minētas šī sprieduma 10. punktā, kā arī uz 1. un 2. tabulu, kurās ir minēts divu mēnešu konkurences moratorija periods cenas paaugstinājuma īstenošanai (Lēmuma 168.–171. apsvērums).

16 Komisija atgādina, ka savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem prasītāja ir norādījusi, ka nav ticis pierādīts, ka tā bija tīši noslēgusi nolīgumu ar saviem konkurentiem par konkurences moratorija periodu divu *VFIG* sanāksmju laikā, kas notika 1994. gada beigās (Lēmuma 172. apsvērums).

17 Attiecībā uz, treškārt, minimālās cenas noteikšanu Komisija apgalvo, ka attiecīgie uzņēmumi ir vienojušies par balonos pildītās gāzes minimālās cenas sarakstiem un ka galvenais šo cenu sarakstu mērķis bija definēt robežvērtības, līdz kurām uzņēmumi atrodas konkurences attiecībās saistībā ar vienu un to pašu klientu (Lēmuma 189. apsvērums).

18 Komisija apgalvo, ka 1994. gada 17. marta un 14. oktobra *VFIG* sanāksmju laikā tika apspriests "cenu līmenis" un "minimālā cena" balonos pildītajai gāzei, kas tiks piemērota mazajiem patērētājiem, lai noslēgtu nolīgumu vismaz starp prasītāju, *Messer*, *Air Liquide*, *Hoek Loos* un *Air Products*, ņemot vērā, ka četri no pēdējiem minētajiem uzņēmumiem jau 1990. gada oktobrī bija noslēguši vienošanos par zemāko cenu robežu balonos pildītajai gāzei (Lēmuma 194. un 205. apsvērums).

19 Komisija uzskata, ka *AGA* telpās atrastās ar roku rakstītās piezīmes liecina par to, ka "cenu līmenis" tika no jauna apspriests *VFIG* sanāksmēs 1994. gada martā un oktobrī un ka šīs pēdējās sanāksmes laikā *Hoek Loos* izteica piedāvājumu cenu līmenim balonos pildītajai gāzei, kamēr ar 1994. gada 17. oktobri datētās ar roku rakstītās piezīmes apstiprina, ka oktobra sanāksmes laikā tika apspriestas "minimālās cenas" (Lēmuma 206. apsvērums).

20 Komisija vēl arī norāda, ka cenu saraksts mazajiem balonos pildītās gāzes pircējiem arī tika atrasts triju sabiedrību telpās, proti, pie prasītājas — lietas materiālos ar nosaukumu "*VFIG* 1995", pie *Air Liquide* — lietas materiālos ar nosaukumu "*VFIG* 1994" un pie *Messer*. Trīs saraksta eksemplāri ietver to pašu minimālo cenu sarakstu drukātā veidā, kurš datēts ar 1994. gada oktobri un kura nosaukums ir "cenu saraksts mazajiem balonos pildītās gāzes patērētājiem", un *Messer* telpās atrastais saraksts ietver arī ar roku rakstītu sarakstu, kas pievienots 1996. gadā. Iestāde piebilst, ka tas fakts, ka šīs sabiedrības saglabāja šos piedāvājumus to materiālos vairāku gadu garumā, liecina par to, ka tie bija tām svarīgi (Lēmuma 207. un 208. apsvērums).

21 Lēmumā ir norādīts, ka, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, prasītāja bija apgalvojusi, ka tai nav zināms, kādā veidā šis saraksts nonāca tās rīcībā, un ka ir ļoti iespējams, ka tas tai tika izsniegts 1994. gada 14. oktobra *VFIG* sanāksmes laikā, bet ka tas tomēr nenozīmē, ka prasītāja patiešām bija piekritusi šajā sarakstā ietvertajām cenām (212. apsvērums).

22 Komisijas vispārējā atbilde uz prasītājas noliegumu ir ietverta Lēmuma 351. apsvērumā, kura redakcija ir šāda:

"Komisija atzīmē — tas, ka *Air Liquide* un [prasītāja] ir piedalījušies vairākās sanāksmēs, kuru mērķis bija ierobežot konkurenci, ir pierādīts ar dokumentārajiem

pierādījumiem, kas ietverti Komisijas materiālos. Pat ja varētu pierādīt, ka vienam vai otram dalībniekam nav bijis nodoma piemērot šajās sanāksmēs paustos kopējos nodomus, šī rīcība vienalga ir uzskatāma par nolīgumu [EKL] 81. panta 1. punkta izpratnē. Ņemot vērā šo sanāksmju, kuru laikā šie nodomi tika pausti, acīmredzamo konkurenci deformējošo raksturu, attiecīgie uzņēmumi, piedaloties šajās sanāksmēs un publiski nenorobežojoties no tajās paustā, citiem dalībniekiem ir radījuši iespaidu, ka tie piekrīt tajās apspriestajam un tā arī rīkosies. Jēdziens "nolīgums" pēc sava rakstura ir objektīvs jēdziens. Patiesie motīvi (un slēptie nodomi), kas ir pamatā realizētajai rīcībai, nav svarīgi."

23 Lēmums ietver šādus noteikumus:

"*Pirmais pants*

AGA AB, *Air Liquide BV*, [*Air Products*], [*BOC*], [*Messer*], *Hoek Loos* [*NV*], [*Westfalen*] ir pārkāpuši EKL 81. panta 1. punktu, piedaloties ilgstošos nolīgumos un/vai saskaņotās darbībās rūpniecībā un medicīnā izmantojamās gāzes nozarē Nīderlandē.

Pārkāpuma ilgums ir šāds:

— *AGA AB*: no 1993. gada septembra līdz 1997. gada decembrim;

— *Air Liquide BV*: no 1993. gada septembra līdz 1997. gada decembrim;

— [*Air Products*]: no 1993. gada septembra līdz 1997. gada decembrim;

— [*BOC*]: no 1994. gada jūnija līdz 1995. gada decembrim;

— [*Messer*]: no 1993. gada septembra līdz 1997. gada decembrim;

— *Hoek Loos* [*NV*]: no 1993. gada septembra līdz 1997. gada decembrim;

— [*Westfalen*]: no 1994. gada marta līdz 1995. gada decembrim.

[..]

3. pants

Par 1. pantā minēto pārkāpumu tiek uzlikti šādi naudas sodi:

— *AGA AB*: 4,15 miljoni EUR,

— *Air Liquide BV*: 3,64 miljoni EUR,

— [*Air Products*]: 2,73 miljoni EUR,

— [*BOC*]: 1,17 miljoni EUR,

— [*Messer*]: 1 miljons EUR,

— *Hoek Loos* [*NV*]: 12,6 miljoni EUR,

— [*Westfalen*]: 0,43 miljoni EUR."

24 Aprēķinot naudas sodu apmēru, Komisija Lēmumā piemēroja metodi, kas bija paredzēta Pamatnostādnēs sodanaudas [naudas sodu] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "Pamatnostādnes"), kā arī Paziņojumā 96/C 207/04 par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās, kas skar aizliegtas vienošanās (OV 1996, C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "Paziņojums par sadarbību").

25 Tādējādi naudas soda pamatapmērs, ko nosaka, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu, attiecībā uz prasītāju tika noteikts 0,51 miljona EUR apmērā (Lēmuma 438. apsvērums).

26 Komisija uzskatīja, ka prasītājai ir bijusi tikai pasīva loma pārkāpumos un ka tā nav piedalījusies visos to aspektos, un ka atbildību mīkstinoši apstākļi pamato piemērotā naudas soda pamatapmēra samazinājumu par 15 %, kas tika samazināts līdz 0,43 miljoniem EUR (Lēmuma 442. apsvērums).

27 Turpretī prasītāja nesaņēma nekādu samazinājumu atbilstoši Paziņojumam par sadarbību.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

28 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2002. gada 4. oktobrī, prasītāja cēla šo prasību.

29 Pēc minētās prasības celšanas Komisija secināja, ka ir pieļāvusi kļūdu vērtējumā saistībā ar šim uzņēmumam inkriminētā pārkāpuma ilgumu. Tādēļ tā iebildumu rakstā atzina, ka ir nepamatoti ņēmusi vērā 1994. gada marta mēnesi kā prasītājai inkriminētā pārkāpuma atskaites punktu.

30 Līdz ar to Komisija 2003. gada 9. aprīlī pieņēma Lēmumu 2003/355/EK, ar kuru tika izdarīti grozījumi Lēmumā (OV L 123, 49. lpp.).

31 Tādējādi pašlaik grozītā Lēmuma 1. pantā ir minēts, ka prasītāja ir pārkāpusi EKL 81. pantu, piedaloties ilgstošos nolīgumos un/vai saskaņotās darbībās rūpniecībā un medicīnā izmantojamās gāzes nozarē Nīderlandē laika periodā no 1994. gada oktobra līdz 1995. gada decembrim. Grozītā Lēmuma 3. pantā ir paredzēta naudas soda summa, kas ir samazināta no 0,43 līdz 0,41 miljonam EUR.

32 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (piektā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu un Pirmās instances tiesas reglamenta 64. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros uzaicināja Komisiju iesniegt kādu dokumentu.

33 Tiesas sēdē 2006. gada 4. aprīlī tika uzklausīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz jautājumiem, ko uzdeva Pirmās instances tiesa.

34 Prasītājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt Lēmuma 1. un 3. pantu, ar kuriem tai par EKL 81. panta pārkāpumu uzlikts naudas sods 0,43 miljonu EUR apmērā;

— pakārtoti, atcelt Lēmuma 1. pantu un ievērojami samazināt uzliktā naudas soda apmēru;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

35 Replikā prasītāja precizē, ka tās pakārtotais prasījums ir jāsaprot tādējādi, ka ar to tiek lūgts daļēji atcelt Lēmuma 1. pantu, lai saņemtu ievērojamu uzliktā naudas soda, kas tai bija piemērots ar šī lēmuma 3. pantu, samazinājumu. Tāpat prasītāja lūdz Pirmās instances tiesu, nododot zvērestu, nopratināt P. van den Hoiju [*P. van den Heuij*], kurš piedalījās *VFIG* sanāksmēs kā kāda uzņēmuma, kas darbojas attiecīgajā nozarē, vadītājs, un kura paskaidrojums ir pievienots prasības pieteikumam.

36 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— noraidīt lūgumu par liecinieka uzklausīšanu;

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par prasību atcelt Lēmuma 1. un 3. pantu

Lietas dalībnieku argumenti

37 Vispirms prasītāja norāda, ka tā ir apstrīdējusi paziņojumā par iebildumiem izklāstītos faktus un tāpat ir apstrīdējusi arī tos faktus, ar kuriem ir pamatots Lēmums.

38 Prasītāja apgalvo, ka Komisija nav tiesības paredzētajā apjomā pierādījusi, ka prasītāja ir piedalījusies nolīgumos un/vai saskaņotās darbībās, un ka atbildētāja līdz ar to ir pārkāpusi EKL 253. pantā paredzēto pienākumu norādīt pamatojumu. Tāpat prasītāja norāda, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu.

39 Prasītāja atzīmē, ka tā ir iestājusies *VFIG*, kas tika izveidota 1989. gada 23. martā, tikai 1994. gada jūlijā un pirmoreiz šīs apvienības sanāksmē piedalījās 1994. gada 14. oktobrī. Pēc prasītājas domām, Komisija pamatojas uz šo 1994. gada 14. oktobra sanāksmi, kā arī uz šī paša gada 18. novembra sanāksmi, lai tai kļūdaini inkriminētu trīskārtēju pret konkurenci vērstu darbību, proti, cenas palielinājuma noteikšanu, konkurences moratorija periodu noteikšanu un minimālo cenu noteikšanu.

Par cenu palielinājuma noteikšanu

40 Prasītāja norāda, pirmkārt, ka divu *VFIG* sanāksmju laikā 1994. gada 14. oktobrī un 18. novembrī tā bija atteikusies piedalīties saskaņotajā cenu paaugstinājumā

1995. gadam. Prasītāja precizē, ka *VFIG* sanāksmē 1994. gada 14. oktobrī tā bijusi pārsteigta, uzzinot, ka tiks izskatīts jautājums par cenu paaugstināšanu, kas nebija ietverts dienas kārtībā, un bija paudusi savu pārsteigumu.

41 Prasītāja katrā sanāksmes reizē bija atteikusies paust, vai tā veiks cenu paaugstinājumu un vai attiecīgā gadījumā tas būs 5 % vai 6 %, jo tajā laikā vēl nebija pieņēmusi lēmumu par savām cenām 1995. gadam un tai bija obligāti jāapspriežas ar savu mātes sabiedrību *Westfalen AG*. Prasītāja apgalvo, ka tā ir paziņojusi, ka pašai par sevi tai nav iebildumu pret cenu paaugstinājumu, bet ka tā nepiekrīt aizliegtas vienošanās noslēgšanai un ka, tā kā tā atbalsta cenu spiedienu, tā gatavojas neatkarīgi veidot savu politiku tirgū.

42 Šos apgalvojumus nevar kvalificēt citādāk kā vien par piesardzīgiem un nenoteiktiem. Prasītāja nav sniegusi nekādu informāciju par tās nākotnē paredzamo komercpolitiku, atstājot citus uzņēmumus šaubās par to, kāda būs tās rīcība tirgū 1995. gadā.

43 To, ka šie iebildumi pret konkurenci deformējošu nolīgumu patiešām tika pausti, apstiprinot Nordkampa [*Nordkamp*] apgalvojumi, kurš pārstāvēja prasītāju attiecīgajās sanāksmēs, kā arī van den Hoija apgalvojumi, kurš ir *NTG* biedrs, kas arī piedalījās šajās sanāksmēs. Prasītāja apgalvo, ka van den Hoijam nebija ne mazākās personiskās intereses izteikt šādu apgalvojumu un ka līdz ar to nav nekāda iemesla šaubīties par tā patiesīgumu. Ņemot vērā Komisijas izteikto iebildi, ka attiecīgais apgalvojums nav ticams, prasītāja lūdz Pirmās instances tiesu noklausīties van den Hoiju, tam nododot zvērestu.

44 Papildus tam pretēji Komisijas apgalvotajam nepastāv nekādas pretrunas starp prasītājas apgalvojumiem, kas sniegti, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, un apgalvojumiem, kas sniegti pirmajā instancē.

45 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka dokumentiem, uz kuriem Komisija balsta savus secinājumus, nav pierādījumu spēka.

46 Tādējādi nemaz nav acīmredzams, ka 1. un 2. tabula attiecas uz 1994. gada 14. oktobra vai 18. novembra sanāksmi.

47 Divas attiecīgās tabulas nav arī saskanīgas. 1. tabula attiecas uz prasītājas cenu paaugstinājumu robežās "no 5 līdz 6 %", bet 2. tabula — uz paaugstinājumu, kas ir lielāks par 6 %. Šī nesakritība ir vēl ievērojamāka tāpēc, ka attiecībā uz citiem uzņēmumiem šajos divos dokumentos norādītie procentuālie lielumi sakrīt.

48 Abās tabulās, šķiet, pastāv arī pretrunas attiecībā uz jautājumu par īres un transporta izdevumiem. Kamēr no 1. tabulas izriet, ka prasītāja pat nebija informēta par šajā jautājumā noslēgtajiem nolīgumiem, 2. tabula norādot, ka prasītāja ir noslēgusi nolīgumu par cilindru īri. Nesakrīt arī summas, kas abās tabulās minētas kā īres tarifi. Turklāt nevar arī izslēgt, ka norāde "*WF* nav ticis informēts?? Nav pieņēmis??", kas ietverta *AGA* ar roku rakstītajās piezīmēs, kuras datētas ar 1994. gada 17. oktobri, neattiecās tikai uz īres un transporta izdevumiem, bet gan uz visiem attiecīgās sanāksmes laikā izskatītajiem jautājumiem.

49 Prasītāja apgalvo, ka pat ja abas tabulas tomēr attiecas uz 1994. gada 14. oktobra un 18. novembra sanāksmēm, no tām var secināt, ka pārējiem uzņēmumiem nebija konkrētas idejas par tās cenu politiku un ka tādēļ tā šajās sanāksmēs ir paudusi īpaši neskaidrus apgalvojumus.

50 Komisija savu ērtību labad ir tikai atspoguļojusi to, ko pārējie dalībnieki ir atzīmējuši attiecībā uz prasītāju, neņemot vērā atrunas, ko prasītāja ir paudusi šajā sakarā. Komisija nav arī mēģinājusi izskaidrot atšķirības, kas tomēr ir ietvertas Lēmuma 141. apsvērumā, starp skaitliskajām norādēm, kas ietvertas abās tabulās, un lēmums šajā sakarā nav pietiekami pamatots.

51 Šīs atšķirības var izskaidrot ar to, ka tabulās ietvertie dati vienīgi atspoguļo to autoru vēlmes un nevis to, ka prasītāja ir nolēmusi paaugstināt cenas. Šo izskaidrojumu apstiprina arī citi dokumenti, kuri iegūti no uzņēmumiem, kas piedalījās *VFIG* sanāksmēs, un kuros ir norādīts prasītājas nosaukums, lai arī tā nav piedalījusies minētajās sanāksmēs.

52 Prasītāja norāda, ka dažādos aizliegtās vienošanās laika posmos tās dalībnieki ir norādījuši tās vārdu saistībā ar *VFIG* sanāksmēm, kurās tā nav piedalījusies, un Komisija pamatoti nebija piekritusi šiem apgalvojumiem. Lai arī 1. un 2. tabula ir saistītas tieši ar šiem kļūdainajiem apgalvojumiem, atbildētāja ir tās ņēmusi vērā, nerodoties ne mazākajām šaubām. Katrā ziņā šīs ar roku rakstītās piezīmes, kas attiecas uz 1. un 2. tabulu, ir ļoti īsas, un līdz ar to tās nevar uzskatīt par tādām, kas ietver pilnīgu informāciju par sanāksmju saturu.

Par konkurences moratorija periodu noteikšanu

53 Prasītāja norāda, ka *VFIG* sanāksmju laikā 1994. gada 14. oktobrī un 18. novembrī tā piedalījās pārrunās par konkurences moratorija īstenošanu, bet tikai lai paustu savus iebildumus pret šo pasākumu, šajā gadījumā saņemot pārējo mazo uzņēmumu atbalstu. Kā pierādījumu tā vēlreiz min van den Hoija izsmeļošo paskaidrojumu.

54 1. un 2. tabula, kam trūkst saskanības un kas var tikai atspoguļot rīcību, kuru no prasītājas sagaida pārējie uzņēmumi, nav pretrunā sanāksmju norisei, kas aprakstīta iepriekšējā punktā.

55 Kaut arī prasītāja zina, ka tas fakts, ka konkurenci deformējošs nolīgums netiek ievērots, neliedz konstatēt EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, prasītāja norāda, ka tā konkurences moratorija laikā ir sazinājusies ar vairākiem konkurējošo uzņēmumu klientiem un ir iesniegusi par to pierādījumus Komisijai.

Par minimālās cenas noteikšanu

56 Prasītāja iebilst, norādot, ka tā nav varējusi piedalīties apspriedē par minimālo cenu noteikšanu 1994. gada marta sanāksmes laikā un vēl jo mazāk — noslēgt nolīgumu, jo tā nepiedalījās šajā sanāksmē. Prasītāja piebilst, ka tā nav arī piedalījusies apspriedē par minimālajām cenām 1994. gada 14. oktobra sanāksmes laikā, jo ar roku rakstītās *AGA* piezīmes saistībā ar šo sanāksmi nepierāda dalību šajā apspriedē vai nolīguma noslēgšanā. Paziņojuma par iebildumiem 132. un 133. punkts apstiprina, ka tādi mazie uzņēmumi kā prasītāja bija pauduši iebildumus *VFIG* sanāksmes laikā.

57 Tam faktam, ka pie prasītājas tika atrasts minimālo cenu saraksts, neesot nozīmes. Prasītāja precizē, ka tā ir vienīgi teikusi, ka ir iespējams, ka šis saraksts tai tika izsniegts 1994. gada 14. oktobra sanāksmes laikā un nevis, kā to apgalvo Komisija, ka pastāvēja liela iespēja, ka šis saraksts tai tika izsniegts šīs sanāksmes laikā. Vienīgi tas, ka prasītājas rīcībā ir šāds dokuments, nekādā ziņā nepierāda tās dalību nolīgumā par šīm minimālajām cenām vai iespējamajā apspriedē šajā sakarā. Komisija pamatoti neesot piešķīrusi nozīmi citai informācijai, ko prasītāja bija saņēmusi, to neprasot.

58 Beigās prasītāja apgalvo, ka tas fakts, ka uzņēmums ir piedalījies apspriedē par rīcības koordinēšanu tirgū, nav uzskatāms par vienošanās aizlieguma pārkāpumu, ja izrādās, ka patiesībā šis uzņēmums ir iebildis pret šo koordināciju (1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 94.–96. punkts).

59 Prasītāja apgalvo, ka, ņemot vērā tās rīcību *VFIG* sanāksmju laikā 1994. gada 14. oktobrī un 18. novembrī, ir jāatzīst, ka prasītāja ir publiski norobežojusies no minēto sanāksmju satura tādā nozīmē, kā to prasa judikatūra (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-9/99 *HFB* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1487. lpp., 223. punkts). Prasītāja uzskata, ka persona, kura norobežojas no tā, kas tiek pausts kādas sanāksmes laikā, noteikti piedalās apspriedē, bet tas nenozīmē, ka to darot, tā ar to pārkāpj vienošanās aizliegumu. Šajā sakarā Komisija nonāk pretrunā pati sev, jo tā ir atzinusi, ka piedalīšanās oficiālā sanāksmē pati par sevi nenozīmē dalību aizliegtā vienošanās. Papildus tam judikatūrā pretēji Komisijas paustajam netiek prasīts, ka pierādījumi par distancēšanos ir jāiesniedz ar kāda dokumenta palīdzību, kas ir pieņemts tajā pašā laikā, kad notika pārkāpums, nedz arī, ka šis pierādījums var izrietēt tikai no aizliegtās vienošanās dalībniekiem.

60 Prasītājas attieksme esot viegli izskaidrojama, ņemot vērā tās stāvokli attiecīgajā tirgū, proti, to, ka prasītāja ir nesen darbību uzsācis neliels uzņēmums, kuram tomēr ir izdevies attīstīt savu apgrozījumu ar dinamiskas komercpolitikas palīdzību. Aizliegtās vienošanās dalībnieki un arī pati Komisija (Lēmuma 78. apsvērums) ir atzinuši, ka prasītājai bija cenu "apkarotājas" loma. Šādā kontekstā prasītājai līdz ar to nevarēja būt nekādas intereses tikt saistītai ar nolīgumu par cenu paaugstinājumu.

61 Prasītāja apgalvo, ka tās atklātās, iebildumus paudošās nostājas apvienojumā ar citu mazo uzņēmumu nostāju rezultātā lielajiem uzņēmumiem vajadzēja turpināt savas pretlikumīgās pārrunas ārpus *VFIG* sanāksmēm un bez šo mazo uzņēmumu klātbūtnes. Līdz ar to prasītāja būtu uzskatāma par "aizliegtās vienošanās izjaucēju"

un nevis par uzņēmumu, kurš ir devis pasīvu ieguldījumu aizliegtās vienošanās īstenošanā. Papildus tam, lai gan iepriekš minētā situācija ir aprakstīta paziņojuma par iebildumiem 132. punktā, Komisija vairs to neņem vērā Lēmumā, kurš šajā sakarā nav pietiekami pamatots.

62 Komisija uzsver, ka prasītāja neapstrīd, ka ir piedalījusies ar aizliegto vienošanos saistītajās sanāksmēs 1994. gada 14. oktobrī un 18. novembrī, ne arī to, ka šo sanāksmju mērķis bija konkurences ierobežošana. Protams, piedalīšanās *VFIG* sanāksmēs pati par sevi nelīdzinās dalībai slepenās norunas sanāksmēs, bet tas arī nenozīmē, ka šo oficiālo sanāksmju ietvaros vai to laikā netika noslēgtas aizliegtas vienošanās.

63 Tā norāda, ka judikatūrā ir skaidri iedibināts, ka tas, ka uzņēmums piedalās kādas aizliegtās vienošanās dalībnieku sanāksmē, tajā aktīvi nepiedaloties, nozīmē tā atbildību par pārkāpumu, ja vien tas nav publiski norobežojies no šīs sanāksmes satura (iepriekš 59. punktā minētais spriedums lietā *HFB* u.c./Komisija, 223. punkts).

64 Iepriekš šī sprieduma 58. punktā minētajā spriedumā lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, uz kuru atsaucas prasītāja, Tiesa ir precizējusi, ka jebkurai personai, kas atsaucas uz norobežošanos, ir tā jāpierāda. Tomēr šajā gadījumā prasītāja nav iesniegusi šādus pierādījumus.

65 Atbildētāja iebilst pret lūgumu Pirmās instances tiesai nopratināt van den Hoiju, pamatojoties uz to, ka šis lūgums ir novēlots, jo prasītāja ir pārkāpusi Reglamenta 48. pantu, sakarā ar to, ka nav motivējusi kavēšanos pierādījumu iesniegšanā. Turklāt šī liecība nevar sniegt nekādu jaunu informāciju tiesas debatēm un līdz ar to tā nav lietderīga.

Par pārkāpuma ilgumu

66 Prasības pieteikumā prasītāja apgalvo, ka Lēmums nav precīzs attiecībā uz Komisijas norādīto pārkāpuma ilgumu, jo prasītāja nepiedalījās *VFIG* 1994. gada marta sanāksmē. Replikā tā norāda, ka ir ņēmusi vērā to, ka Komisija ir atzinusi savu kļūdu attiecībā uz pārkāpuma izdarīšanas sākuma brīdi, kas tagad ir noteikts 1994. gada oktobrī un nevis martā.

67 Komisija uzskata, ka prasītājas argumenti attiecībā uz pārkāpuma ilgumu ir pilnībā neatbilstoši, jo tā, piemērojot Pamatnostādnes, ir ņēmusi vērā pārkāpuma ilguma labojumu un samazinājusi naudas sodu.

Par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu

68 Prasītāja apgalvo, ka Komisija, novērtējot mazo uzņēmumu dalību, ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, uzskatot, ka vienīgi prasītāja un nevis sabiedrības *NTG* un *Hydrogas*, kas piedalījās vairākās sanāksmēs, kuru laikā tika izskatīts jautājums par prettiesiskajiem nolīgumiem, ir pārkāpusi vienošanās aizliegumu. Lēmumā ietvertais pamatojums šajā jautājumā esot stipri nepietiekams.

69 Komisija norāda, ka arguments attiecībā uz piedēvēto vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, kas patiesībā ir saistīts ar lūgumu samazināt naudas soda apmēru, nav pamatots.

70 Runājot par *NTG*, tā dalība acīmredzami atšķiras no prasītājas dalības, un attiecīgais uzņēmums savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem turklāt ir demonstrējis savu atbildības trūkumu. Tāpat arī *Hydrogas* situāciju nevar pielīdzināt prasītājas situācijai, jo Komisija tam nav pat nosūtījusi paziņojumu par iebildumiem, tā kā nepastāvēja norādes par pretlikumīgu rīcību. Komisija piebilst, ka piedalīšanās oficiālajās *VFIG* sanāksmēs pati par sevi nav uzskatāma par piedalīšanos sanāksmē saistībā ar aizliegtu vienošanos un ka tās rīcībā, atšķirībā no prasītājas gadījuma, nav pierādījumu par *NTG* un *Hydrogas* līdzdalību cenu paaugstinājumā, konkurences moratorijā vai minimālo cenu noteikšanā.

71 Komisija norāda, ka pat ja pārējās sabiedrības būtu nepamatoti izslēgtas no izmeklēšanas, prasītājas situācija būtu tāda pati. Būtībā iespējamā nepamatotas priekšrocības piešķiršana nenozīmē, ka prasītājai ir tiesības saņemt tai piemērotā naudas soda samazinājumu, ja tas ir bijis likumīgi noteikts (Pirmās instances tiesas 1994. gada 7. jūlija spriedums lietā T-43/92 *Dunlop Slazenger*/Komisija, *Recueil*, II-441. lpp., 176. punkts, un 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-23/99 *LR AF* 1998/Komisija, *Recueil*, II-1705. lpp., 367. punkts).

Pirmās instances tiesas vērtējums

Ievada apsvērumi

72 Ir jāatzīmē, ka prasītāja apgalvo, ka Komisija nav tiesībās paredzētajā apmērā pierādījusi, ka prasītāja ir piedalījusies nolīgumos un/vai saskaņotās darbībās, un, "šādi rīkojoties, Komisija ir pārkāpusi arī EKL 253. panta paredzēto pienākumu norādīt pamatojumu". Prasītāja konkrētāk norāda, ka pastāv pamatojuma trūkums attiecībā uz atšķirībām starp skaitliskajām norādēm, kas ietvertas 1. un 2. tabulā, starp prasītājas "aizliegtās vienošanās izjaucējas" lomu un īpašo pieeju, kas tai ir

piemērota, salīdzinot ar pārējiem mazajiem uzņēmumiem. No iepriekš minētā formulējuma un prasītājas iesniegto argumentu satura izriet, ka izvirzītais iebildums, strikti runājot, neattiecas uz pamatojuma trūkumu vai nepietiekamību, kas ietilpst būtisko procesuālo prasību pārkāpumā EKL 230. panta izpratnē. Attiecīgais iebildums patiesībā ir cieši saistīts ar Lēmuma pamatotības kritiku un līdz ar to ar šī akta tiesiskumu, kurš, kā tiek apgalvots, ir prettiesisks, ņemot vērā, ka Komisija nav pierādījusi, ka pastāv EKL 81. panta pārkāpums, un to, ka ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.

Par iespējamo prasītājas publisko norobežošanos

73 Prasītāja norāda, ka Komisija nav tiesībās paredzētajā apmērā pierādījusi, ka tā jebkādā veidā ir pārkāpusi EKL 81. panta 1. punktu.

74 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka strīda gadījumā par to, vai pastāv konkurences noteikumu pārkāpums, Komisijai ir jāpierāda konstatētie pārkāpumi un jāsniedz pietiekami pierādījumi, lai tiesībās paredzētajā apmērā pierādītu pārkāpumu veidojošo faktu pastāvēšanu (Tiesas 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 58. punkts).

75 Lai piemērotu EKL 81. panta 1. punktu, pietiek ar to, ka nolīguma mērķis bijis ierobežot, traucēt vai izkropļot konkurenci neatkarīgi no tā konkrētajām sekām. Tādējādi gadījumā, ja nolīgumi noslēgti sanāksmēs, kurās piedalījušies konkurējoši uzņēmumi, šis noteikums ir pārkāpts, ja šīm sanāksmēm bijis iepriekš minētais mērķis un tādējādi tās ir vērstas uz tirgus darbības mākslīgu organizēšanu (2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri*, Krājums, I-5425. lpp., 145. punkts).

76 Līdz ar to, lai tiesībās paredzētajā apmērā pierādītu, ka attiecīgais uzņēmums ir bijis aizliegtās vienošanās dalībnieks, pietiek ar to, ka Komisija pierāda, ka minētais uzņēmums ir piedalījies sanāksmēs, kuru laikā tika noslēgti nolīgumi, kuriem ir konkurenci deformējošs raksturs, atklāti pret to neiebilstot. Ja ir noskaidrots, ka uzņēmums piedalījies šādās sanāksmēs, šim uzņēmumam jāiesniedz informācija, ar kuru varētu pierādīt, ka uzņēmuma dalība minētajās sanāksmēs nekādā veidā nebija nesaderīga ar konkurences tiesībām, apliecinot, ka tas saviem konkurentiem bija norādījis, ka tā mērķis dalībai šajās sanāksmēs atšķirās no pārējo dalībnieku mērķa (skat. it īpaši 2004. gada 7. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 81. punkts un tajā minētā judikatūra).

77 Iemesls, kas ir pamatā šim tiesību principam, ir ka, piedaloties minētajā sanāksmē un publiski nenorobežojoties no tās satura, uzņēmums ir ļāvis pārējiem dalībniekiem domāt, ka tas piekrīt šajā sanāksmē nolemtajam un rīkosies saskaņā ar to (iepriekš 76. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 82. punkts).

78 Šajā gadījumā prasītāja nav apstrīdējusi savu dalību divās *VFIG* sanāksmēs 1994. gada 14. oktobrī un 18. novembrī, kā arī to pret konkurenci vērsto saturu. No otras puses, prasītāja apgalvo, ka, ņemot vērā tās rīcību šo sanāksmju laikā, ir jāuzskata, ka tā ir publiski norobežojusies no šo sanāksmju pret konkurenci vērsto saturu judikatūrā noteikto prasību izpratnē.

— Par cenu palielinājuma noteikšanu un konkurences moratorija perioda noteikšanu

79 Savos rakstveida apsvērumos prasītāja vispārīgā veidā apgalvo, ka tā "1994. gada 14. oktobra un 18. novembra sanāksmju laikā ir izteikusi savus iebildumus pret nolīgumiem par [uzņēmumu] rīcību tirgū".

80 Runājot par cenu paaugstināšanu, prasītāja apgalvo, ka ir skaidri pateikusi, ka nepiekrīt cenu paaugstinājumam un, ka tā kā tā vēlās izdarīt spiedienu uz cenām, tā plāno īstenot pati savu politiku tirgū. Prasītāja piebilst, ka "sanāksmes laikā" nav vēlējusies teikt, vai plāno veikt cenas paaugstinājumu 1995. gadā un attiecīgā gadījumā, kādā apmērā, bet ir paziņojusi, ka principā neiebilst pret paaugstinājumu. Prasītāja tāpat norāda, ka tās vadītājs Nordkamps "katrā sanāksmē" ir atteicies paust, vai tiks veikts cenu paaugstinājums un attiecīgā gadījumā, vai tas būs 5 vai 6 % apmērā.

81 Savā paskaidrojumā Nordkamps norāda, ka pēc tam, kad pārējie uzņēmumi "vienā no attiecīgajām divām *VFIG* sanāksmēm" bija paziņojuši, ka plāno paaugstināt cenas par 5 vai 6 %, "viņš nav sniedzis skaidru atbildi, vai *Westfalen* paaugstinās savas cenas 1995. gadam un attiecīgā gadījumā, kādā apmērā".

82 Šie apgalvojumi tikai daļēji atbilst tiem apgalvojumiem, kurus prasītāja paudusi savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem, kurā attiecīgā persona norādīja, ka "pēc sanāksmes notikušajā sanāksmē" par komerciālo politiku tā pēc paziņojuma par citu uzņēmumu veikto cenas paaugstināšanu ir paziņojusi, ka "1995. gadā plāno paaugstināt cenu par 5 vai 6 %", kas ir pretrunā prasības pieteikumā ietvertajam formulējumam, kurš izklāstīts iepriekš. Prasītāja ir piebildusi, ka "nedz 1994. gada 14. oktobra vai 18. novembra sanāksmēs, nedz arī kādā citā brīdī [tā] nav apņēmusies īstenot noteikto cenu paaugstinājumu", kas nesakrīt ar nepārprotami pausto apgalvojumu par iestāšanos pret cenu paaugstinājumu.

83 Katrā ziņā šķiet, ka prasītājai nav bijis nepārprotamas nostājas par cenu paaugstināšanas jautājumu. Tādējādi prasītāja nav tieši pateikusi, ka paaugstinās savas cenas 1995. gadā, bet nav arī paziņojusi, ka nepaaugstinās cenas šajā gadā.

84 Līdz ar to prasītāja nav ieņēmusi tādu nostāju, no kuras pārējiem uzņēmumiem būtu acīmredzams, ka prasītāja norobežojas no šāda paaugstinājuma realizēšanas. Prasītājas rīcība, kuru tā pati raksturo kā nenoteiktu, ir pielīdzināma klusējot izteiktai piekrišanai, kas veicina pārkāpuma turpināšanos un kavē tā atklāšanu. Šī līdzdalība ir pasīva piedalīšanās pārkāpumā, kas var radīt uzņēmuma atbildību (šajā sakarā skat. iepriekš 76. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 84. punkts).

85 Attiecībā uz otro pret konkurenci vērsto rīcību, kuru prasītājai inkriminē Komisija, prasītāja savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem ir precizējusi, ka tā "sanāksmes laikā ir iestājusies pret konkurences moratoriju" un ka "Nordkamps *Westfalen* vārdā nav uzņēmies saistības ievērot konkurences moratoriju, nedz sanāksmes laikā, nedz kādā citā brīdī", ko tā arī ir apstiprinājusi savos rakstveida apsvērumos, norādot, ka prasītāja ir iestājusies pret konkurences moratorija ieviešanu.

86 Lai pierādītu šo apgalvojumu par iebildumu izteikšanu patiesīgumu un līdz ar to — ka prasītāja ir publiski norobežojusies no slepenajām apspriedēm, kurās tā bija piedalījusies, prasītāja galvenokārt atsaucas uz van den Hoija paskaidrojumiem.

87 Liecinieks izklāsta, ka *VFIG* sanāksmes laikā prasītāja ir iebildusi pret citu profesionālās apvienības biedru izvirzītajiem pret konkurenci vērstajiem priekšlikumiem, un tas ticis darīts protesta veidā. No viņa paskaidrojumiem izriet, ka šis protests tika izteikts nevis kā iebildums pret acīmredzami prettiesisku saskaņoto darbību, bet gan tāpēc, ka tas *a priori* neatbilda *NTG* un prasītājas tā brīža ekonomiskajām interesēm.

88 Tomēr ir jākonstatē, ka no van den Hoija paskaidrojuma izriet, ka viņš precīzi neatceras attiecīgo sanāksmi. Tādējādi, liecinieks atzīmē, ka viņš neatceras nedz tās datumu, nedz šīs sanāksmes laikā apspriestā konkurences moratorija ilgumu, nedz arī to, vai *Hydrogas* vadītājs arī iebilda pret strīdīgajiem priekšlikumiem.

89 Van den Hoija paskaidrojums, kas tika sniegts 2002. gada 9. oktobrī, attiecas tikai uz vienu *VFIG* sanāksmi, kura notika pirms "astoņiem gadiem". Ņemot vērā, ka šī ir vienīgā ar laiku saistītā norāde, un to, ka tabula apvieno visas *VFIG* sanāksmes, ar norādi par apvienības biedru individuālo piedalīšanos (Lēmuma 106. apsvērums), ir jāatzīmē, ka attiecīgais paskaidrojums var attiekties tikai uz 1994. gada 14. oktobra sanāksmi, jo ir norādīts, ka *NTG* — uzņēmums, kura vadītājs ir van den Hoijs, nepiedalījās nākamajā sanāksmē 1994. gada 18. novembrī.

90 Papildus tam un it īpaši van den Hoija liecība tieši nesakrīt ar prasītājas stāstījumu par attiecīgās sanāksmes norisi, jo liecinieks nenorāda uz atsevišķu uzņēmumu turpmākajiem paziņojumiem par to cenu paaugstināšanu par 5 vai 6 %, ne arī ar Nordkampa apgalvojumu, ka prasītāja ir paredzējusi "paaugstināt cenas par 5 vai 6 % 1995. gadam" vai ka tā principā bija iebildusi pret paaugstinājumu, tomēr atsakoties paust, vai cenu paaugstinājums 1995. gadam tiks veikts, un apstiprinošas atbildes gadījumā — šī paaugstinājuma apmēru.

91 Liecinieks atsaucas uz vispārīgu paziņojumu par iebildumiem, kas tika pausts pēc paziņojuma par pret konkurenci vērstajiem priekšlikumiem, ko prasītāja pašu par sevi nav norādījusi un kas apgalvo, ka ar savu atbildes reakciju attiecībā uz katru no trijām attiecīgajām pret konkurenci vērstajām iniciatīvām tā ir pierādījusi savu iestāšanos pret pretlikumīgo koordināciju.

92 Katrā ziņā no iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Pirmās instances tiesa nevar piekrist prasītājas apgalvojumam, saskaņā ar kuru "no [van den Hoija, kurš pats bija piedalījies divās *VFIG* sanāksmēs 1994. gada 14. oktobrī un 1994. gada 18. novembrī, liecības izriet, ka [prasītāja] šo sanāksmju laikā bija stingri iebildusi pret priekšlikumiem par aizliegto vienošanos", jo šis apgalvojums gluži vienkārši ir kļūdains.

93 Šajā sakarā, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumiem tiesas sēdē, prasītāja ir skaidri atzinusi, ka van den Hoijs nepiedalījās *VFIG* sanāksmē 1994. gada 18. novembrī. Šis konstatējums ir noteicošs, lai novērtētu prasītājas atbildību.

94 Būtībā ir jāatgādina, ka Komisija balstās uz prasītājas piedalīšanos gan 1994. gada 14. oktobra, gan 18. novembra *VFIG* sanāksmē, lai pierādītu, ka prasītāja ir piedalījusies nolīgumos par cenu paaugstinājuma noteikšanu un konkurences moratorija perioda noteikšanu.

95 Prasītāja nav iesniegusi nekādu konkrētu un objektīvu informāciju, kas pierādītu, ka tā ir publiski norobežojusies no 1994. gada 18. novembra sanāksmes acīmredzami pret konkurenci vērstā satura.

96 Prasītājas apgalvojumi par šādas norobežošanās ticamo raksturu vien, ņemot vērā tās stāvokli kā nesen darbību uzsākušam un dinamiskam uzņēmumam attiecīgajā tirgū, nevar izpildīt tai piekrītošo pierādīšanas pienākumu.

97 Kā to pamatoti norāda Komisija, prasītāja arī var būt ieinteresēta, lai gāzes piegādāji ievērotu noslēgtos nolīgumus un domātu, ka arī prasītāja tos ievēro, lai gan, nebrīdinot par to šos uzņēmumus, prasītāja lieto cenas, kas ir nedaudz zemākas par nolīgtajām cenām, lai palielinātu savu peļņas daļu un tirgus daļu. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru, tas, ka attiecīgo uzņēmumu rīcība tirgū neatbilst nolīgtajiem "spēles noteikumiem", nekādā veidā neietekmē to atbildību par līdzdalību konkurenci deformējošā nolīgumā (Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedums apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, *Recueil*, II-491. lpp., 1389. punkts).

98 Prasītāja norāda arī to, ka nekādā ziņā nav neiespējams, ka norāde "*WF* nav ticis informēts?? Nav piekritis??", kas ietverta *AGA* ar roku rakstītajās piezīmēs, uz kurām Komisija atsaucas Lēmumā (138. un 169. apsvērums), var attiekties ne tikai uz īres un transporta izdevumiem, bet arī uz visiem jautājumiem, kas izskatīti slepeno apspriežu laikā.

99 Starp Komisijas iesniegtajiem dokumentārajiem pierādījumiem ir *AGA* iesniegtās ar roku rakstītās piezīmes, kurās ir ietvertas šādas norādes:

"17.10.94

VFIG

Cenas paaugstināšana

Īre 0,25 Transports

WF nav ticis informēts?? Nav piekritis??

Balonos pildītā gāze + 6 % + īre un transports

Šķidrās gāzes iegādes līgumi + 4,5 %, indeksācijas formula?

[..]

Konkurences moratorijs: 1. decembris + 3–4 mēneši."

100 Papildus tam, ka attiecīgā norāde ir saistīta ar piezīmju pirmo punktu par īres un transporta izdevumiem un nevis ar balonos pildītās gāzes cenu paaugstinājumu, kas paredzēta atsevišķā nākamajā punktā, pietiek konstatēt, ka attiecīgās ar roku rakstītās piezīmes nepārprotami ir datētas ar 1994. gada 17. oktobri, kas ir tikai dažas dienas pēc *VFIG* slepenās norunas sanāksmes norises 1994. gada 14. oktobrī, kurā piedalījās arī *AGA*. Tādēļ ar roku rakstītās piezīmes un prasītājas minētā norāde nevar attiekties uz otro slepenās norunas sanāksmi, kas notika 1994. gada 18. novembrī.

101 Pastāvot šādiem apstākļiem, šķiet, ka pēc piedalīšanās pirmajā sanāksmē, kurai bija acīmredzami konkurenci deformējošs mērķis un kuras saturam prasītāja nepiekrita, prasītāja tikai nedaudz vairāk nekā pēc mēneša piedalījās otrajā slepenās norunas sanāksmē, attiecībā uz kuru nav pierādīts, ka prasītāja būtu publiski no tās norobežojusies.

102 Šī apzinātā piedalīšanās otrajā sanāksmē, kurai bija konkurenci deformējošs mērķis un kura notika tieši pēc pirmās nelikumīgās saskaņotās darbības, pilnībā apgāž sākotnējo iebildumu, ja uzskatītu to par pierādītu, kas bija izvirzīts 1994. gada 14. oktobra sanāksmē, un ar to pietiek, lai, vispārēji izvērtējot prasītājas rīcību laika posmā no 1994. gada 14. oktobra līdz 18. novembrim, noraidītu jebkādus

apgalvojumus par publisku norobežošanos attiecībā pret slepenajām apspriedēm par balonos pildītās gāzes cenas paaugstinājuma noteikšanu un divu mēnešu konkurences moratorija perioda noteikšanu.

103 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka publiskas norobežošanās jēdziens kā no atbildības atbrīvojošs apstāklis ir jāinterpretē sašaurināti. Ja prasītāja patiešām būtu vēlējusies distancēties no slepenajām apspriedēm, tā bez problēmām pēc 1994. gada 14. oktobra sanāksmes varēja rakstveidā saviem konkurentiem un *VFIG* sekretārei norādīt, ka nekādā ziņā nevēlas tikt uzskatīta par aizliegtās vienošanās dalībnieci un piedalīties profesionālas apvienības sanāksmēs, kas kalpo kā aizsegs nelikumīgām saskaņotām darbībām (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 11. decembra spriedumu lietā T-61/99 *Adriatica di Navigazione*/Komisija, *Recueil*, II-5349. lpp., 138. punkts).

104 Papildus tam pilnības nolūkos ir jākonstatē, ka Komisija balstās uz dokumentāriem pierādījumiem, kuri ļauj secināt, ka prasītāja patiešām ir piedalījusies iepriekš minētajos nolīgumos. Runa ir par ar roku rakstītām piezīmēm, kas ir izteiktas tabulu veidā un definētas kā tādas Komisijas Lēmumā.

105 Prasītāja vispārīgā veidā apgalvo, ka šīs piezīmes ir ļoti īsas, un līdz ar to tām nav pierādījuma spēka. Papildus atsevišķu īpašu iebildumu izvirzīšanai attiecībā uz vienu vai otru dokumentu, prasītāja apgalvo, ka ar roku rakstītās piezīmes katrā ziņā nevar tikt uzskatītas par pilnīgu attiecīgo sanāksmju norises atspoguļojumu.

106 Šajā sakarā ir jāatgādina — tā kā aizliegums piedalīties pret konkurenci vērstās darbībās un nolīgumos, kā arī sankcijas, kas pārkāpējiem var rasties, ir visiem labi zināmi, ir pierasts, ka darbības, ko ietver šīs saskaņotās darbības un nolīgumi, notiek

slēptā veidā, ka sanāksmes notiek slepeni, visbiežāk kādā trešā valstī, un ka ar to saistītā dokumentācija tiek samazināta līdz minimumam. Pat ja Komisija atklāj dokumentus, kas skaidri apliecina nelikumīgu kontaktu esamību starp uzņēmumiem, piemēram, kādas sanāksmes protokolus, tie parasti ir tikai fragmentāri un izkaisīti, kā rezultātā atsevišķas detaļas bieži ir jārekonstruē ar izslēgšanas metodi (iepriekš 76. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./ Komisija, 55. un 56. punkts).

107 Lielākajā daļā gadījumu pret konkurenci vērstas saskaņotas darbības vai nolīguma pastāvēšana ir jāizsecina no noteikta skaita sakritību un norādēm, kas, kopā ņemtas un nepastāvot citam atbilstošam izskaidrojumam, var pierādīt konkurences noteikumu pārkāpumu (iepriekš 76. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./Komisija, 57. punkts).

108 Šajā gadījumā ir vispārzināms, ka slepenās apspriedes notika *VFIG* 1994. gada 14. oktobra un 18. novembra sanāksmes ietvaros un ka tās nevarēja un acīmredzami netika oficiāli un izsmeļoši protokolētas. Līdz ar to nevar būt jautājums par to, ka Komisijas norādītās ar roku rakstītās piezīmes ir jānoraida tikai tāpēc, ka tām ir kopsavilkuma raksturs.

109 Papildus tam prasītājas iebildumi par neiespējamību sasaistīt abas tabulas ar vienu vai otru *VFIG* sanāksmi un par to iespējamo nesaderību neiztur konkrēto attiecīgo dokumentu pārbaudi.

110 No vienas puses, *AGA* iesniegtā 1. tabula ir datēta ar 1994. gada 21. novembri un ietver saīsinātus septiņu uzņēmumu apzīmējumus, tostarp arī *AGA*, kas piedalījās *VFIG* 1994. gada 18. novembra sanāksmē (Lēmuma 140. apsvērums). 2. tabula tika

atrasta *Air Products* telpās, kas paziņoja, ka tā varētu attiekties uz iepriekš minēto sanāksmi (Lēmuma 141. apsvērums). Turklāt šī 2. tabula ietvēra tādu pašu uzņēmumu sarakstu kā tas, kas bija ietverts 1. tabulā, kā arī līdzīgas norādes par balonos pildītās gāzes cenas, transporta un īres maksas paaugstināšanu.

111 Vēl ir jāatgādina, ka *VFIG* 1994. gada 18. novembra sanāksme bija otrā un pēdējā sanāksme, kurai bija konkurenci izkropļojošs mērķis un kurā kopā ar lielajiem uzņēmumiem piedalījās prasītāja, un ka slepenās apspriedes turpmāk noritēja citādākā veidā.

112 No otras puses, 1. tabulā ir ietverta norāde "*WF* 5–6 % visiem produktiem 1/1-95", kamēr 2. tabulā kolonnā ar nosaukumu "Produkts" ir norādīts — "*W/F* 6 %". Kā to pamatoti uzsver Komisija, kaut arī iepriekš minētās skaitliskās norādes savstarpēji tieši nesakrīt, tās tomēr ir pilnībā saderīgas un apliecina prasītājas līdzdalību cenu paaugstinājumā, kas paredzēts 1995. gada janvārī, par aptuveni 5–6 %.

113 Turklāt 1. tabulā lapas augšdaļā ir ietverta norāde "Konkurences moratorijs: 1.12.–31.1.95.", kuras vienreizējo raksturu var izskaidrot tikai tas, ka tā attiecas uz visiem minētajā tabulā norādītajiem uzņēmumiem. 2. tabulā ir ietverta norāde "*W/F* [..] 2 *ms*", kas visdrīzāk apzīmē divu mēnešu konkurences moratorija periodu, par ko bija vienojušies kartelī iesaistītie uzņēmumi. Tāpat ir jāatzīmē, ka moratorija jautājums jau tika apspriests 1994. gada 14. oktobra sanāksmes laikā, kā tas nepārprotami izriet no *AGA* ar roku rakstītajām piezīmēm, kas minētas šā sprieduma 99. punktā.

114 Papildus tam īpaši svarīgi ir tas, ka *Hydrogas* — mazs uzņēmums, kurš minēts van den Hoija paskaidrojumā un par kuru ir zināms, ka tas ir piedalījies *VFIG* 1994. gada 14. oktobra un 18. novembra sanāksmēs — atšķirībā no prasītājas, nekādā veidā nav minēts minētajās tabulās.

115 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par publisko norobežošanos, uz ko tā atsaucas, un ka Komisija ir tiesībās paredzētajā apmērā pierādījusi, ka prasītāja ir piedalījusies nolīgumos par cenas paaugstinājuma noteikšanu laika posmā no 1994. gada oktobra līdz 1995. gada decembrim un konkurences moratorija perioda noteikšanā laika posmā no 1994. gada oktobra līdz 1995. gada janvārim.

— Par minimālo cenu noteikšanu mazu apjomu balonos pildītās gāzes pircējiem

116 Vispirms ir jāatzīmē, ka no Lēmuma (352. apsvērums) izriet, ka Komisija ir uzskatījusi, ka dažādo kartelī iesaistīto uzņēmumu rīcība ir uzskatāma par vienu un ilgstošu pārkāpumu, kas tika pakāpeniski konkretizēts ar nolīgumiem un/vai saskaņotām darbībām.

117 Tādējādi Lēmuma 1. pantā ir paredzēts, ka attiecīgie uzņēmumi, tai skaitā arī prasītāja, "ir pārkāpuši EKL 81. panta 1. punktu, piedaloties ilgstošos nolīgumos un/vai saskaņotās darbībās rūpniecībā un medicīnā izmantojamās gāzes nozarē Nīderlandē".

118 Runājot konkrēti par prasītāju, Komisija ir uzskatījusi, ka tā ir piedalījusies šajā pārkāpumā, veicot konkrētas pret konkurenci vērstas darbības, tostarp, nosakot minimālās cenas mazu apjomu balonos pildītās gāzes pircējiem. Prasītājas atbildība šajā sakarā ir pamatota ar tās piedalīšanos 1994. gada 14. oktobra sanāksmē, ņemot vērā 2003. gada 9. aprīlī Lēmumā izdarīto labojumu.

119 Pēc tam, kad Komisija paziņojumā par iebildumiem bija norādījusi, ka "joprojām nav zināms, vai nolīgums par minimālajām cenām patiešām [bija] noslēgts 1994. gadā", tā Lēmuma 205. apsvērumā precizēja, ka *VFIG* sanāksmju laikā 1994. gada martā un oktobrī vismaz prasītājas, *Messer*, *Air Liquide*, *Hoek Loos* un *Air Products* starpā tika apspriests cenu līmenis un minimālā balonos pildītās gāzes cena, kas tiks piemērota mazajiem patērētājiem, "ar mērķi noslēgt nolīgumu". Lēmuma 341. apsvērumā tāpat ir minēts, ka "*Hoek Loos*, *AGA*, *Air Products*, *Air Liquide* un *Messer*" savstarpēji vienojās par minimālajām cenām balonos pildītajai gāzei, kas tiks piegādāta mazajiem patērētājiem "1995., 1996. un 1997. gadam".

120 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija prasītājai inkriminē dalību saskaņotā darbībā attiecībā uz minimālās cenas noteikšanu mazu apjomu balonos pildītās gāzes pircējiem.

121 Šajā stadijā ir jāatgādina, ka jēdziens "saskaņota darbība" nozīmē koordinācijas veidu uzņēmumu starpā, kas, nesasniedzot stadiju, kad to starpā tiek noslēgts nolīgums vārda tiešā nozīmē, apzināti aizstāj praktisko sadarbību starp tiem, apdraudot konkurenci (Tiesas 1972. gada 14. jūlija spriedums lietā 48/69 *ICI*/Komisija, *Recueil*, 619. lpp., 64. punkts). Attiecīgie koordinācijas un sadarbības kritēriji, lai gan nebūt neprasa īsta "plāna" izstrādi, ir jāaplūko, ņemot vērā koncepciju, kas ir raksturīga Līguma normām par konkurenci un saskaņā ar kuru visiem saimnieciskās darbības subjektiem ir autonomi jānosaka politika, ko tie plāno īstenot kopējā tirgū. Kaut arī ir taisnība, ka šī prasība par autonomiju neizslēdz saimnieciskās darbības subjektu tiesības saprātīgi pielāgoties pastāvošajai vai plānotajai konkurentu rīcībai, tā tomēr stingri aizliedz dibināt tādus tiešus vai netiešus kontaktus šo saimnieciskās darbības subjektu starpā, kuru mērķis vai sekas ir vai nu ietekmēt pastāvošā vai potenciālā konkurenta rīcību tirgū, vai arī informēt šo konkurentu par rīcību, ko tas pats ir nolēmis īstenot vai plāno nolemt īstenot tirgū (Tiesas 1975. gada 16. decembra spriedums apvienotajās lietās no 40/73 līdz 48/73, 50/73, no 54/73 līdz 56/73, 111/73, 113/73 un 114/73 *Suiker Unie* u.c./Komisija, *Recueil*, 1663. lpp., 173. un

174. punkts; Pirmās instances tiesas 1999. gada 20. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no T-305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, II-931. lpp., 720. punkts).

122 Tāpat kā attiecībā uz konkurenci deformējošo rīcību, ko prasītājai inkriminē Komisija, prasītāja apstrīd savu atbildību, apgalvojot, ka ir publiski norobežojusies no slepenajām apspriedēm par minimālās cenas noteikšanu mazu apjomu balonos pildītās gāzes pircējiem.

123 Šajā sakarā gan no prasītājas rakstveida apsvērumiem, gan no Nordkampa, kas pārstāvēja prasītāju *VFIG* sanāksmēs, paskaidrojuma izriet, ka viņš nav izteicies par minimālās cenas noteikšanu mazu apjomu balonos pildītās gāzes pircējiem, kad šis jautājums tika izskatīts 1994. gada 14. oktobra sanāksmes laikā.

124 Tas, ka kāds uzņēmums sanāksmē, kuras laikā ir notikusi prettiesiska saskaņota darbība par konkrētu jautājumu saistībā ar cenu politiku, neizsaka savas domas, nevar tikt pielīdzināts stingrai un nepārprotamai nepiekrišanai. Tieši pretēji, saskaņā ar judikatūru pretlikumīgas iniciatīvas netieša apstiprināšana, publiski nepaziņojot par norobežošanos no sanāksmēs nolemtā vai nepaziņojot par to administratīvām iestādēm, veicina pārkāpuma turpināšanos un kavē tā atklāšanu. Šī līdzdalība ir pasīva piedalīšanās pārkāpumā, kas var radīt uzņēmuma atbildību (šajā sakarā skat. iepriekš 76. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Aalborg Portland* u.c./ Komisija, 84. punkts).

125 Tikai van den Hoija neprecīzās atmiņas vien, kas izklāstītas paskaidrojumā, kas tam tika lūgts un kas tika sniegts neilgi pirms šīs prasības celšanas, un kas precīzi nesakrīt ar pašas prasītājas apgalvojumiem, nevar atspēkot iepriekš minēto secinājumu. Labākajā gadījumā no van den Hoija paskaidrojuma varētu izsecināt, ka mazie

uzņēmumi, tai skaitā arī prasītāja, bija izteikuši iebildumus pret citu uzņēmumu izteiktajiem nelikumīgajiem priekšlikumiem, pirms tiek uzsāktas konkrētas diskusijas par katru no minētajiem priekšlikumiem un katrs uzņēmums pauž savu nostāju, ko izdarīja prasītāja šī sprieduma 123. punktā minētajos īpašajos apstākļos, attiecībā uz minimālās cenas noteikšanu mazu apjomu balonos pildītās gāzes pircējiem.

126 Šādu prasītājas rīcību nevar vērtēt kā stingru un nepārprotamu apgalvojumu, kas varētu tikt uzskatīts par publisku norobežošanos, atbilstoši tam, kas ir prasīts un sašaurinātā veidā interpretēts judikatūrā.

127 Tāpat ir jānorāda, ka Lēmumā Komisija atzīmē, ka saskaņā ar *AGA* sniegtajiem paskaidrojumiem, kurus apstiprina norāde, kas ietverta *AGA* telpās atrastajās ar roku rakstītajās piezīmēs, *VFIG* 1994. gada oktobra sanāksmes laikā *Hoek Loos* prezentēja cenu līmeni mazajiem balonos pildītās gāzes pircējiem. Turklāt un it īpaši prasītājas telpās lietas materiālos ar nosaukumu "*VFIG* 1995" tika atklāts dokuments, kurš datēts ar 1994. gada oktobri un kura nosaukums ir "Cenu saraksts mazajiem balonos pildītās gāzes klientiem", kurā ir iekļauts izdrukāts minimālo cenu saraksts. Tāds pats dokuments tika atrasts *Messer* un *Air Liquide* telpās (Lēmuma 207. un 208. apsvērums).

128 Prasītāja ir vienīgi precizējusi, ka ir iespējams, ka minēto dokumentu tā ir saņēmusi 1994. gada 14. oktobra sanāksmes laikā, bet ka šī dokumenta atrašanās tās rīcībā nepierāda nedz tās līdzdalību nolīgumā par minimālajām cenām, nedz arī apspriedē par šo jautājumu.

129 No tā tomēr izriet, ka prasītāja ir piedalījusies 1994. gada 14. oktobra sanāksmē, un, kā to pamatoti norāda Komisija, tas nemaz nav pārsteidzoši, ka, atšķirībā no cenu paaugstinājuma un konkurences moratorija noteikšanas, nav ietverta nekāda konkrēta norāde attiecībā uz prasītāju vai kādu citu uzņēmumu, jo attiecīgais dokuments ir cenu saraksts, kas tika izplatīts šīs sanāksmes laikā. Tas, ka prasītājas rīcībā ir šāds dokuments, nav saderīgs ar tās apgalvojumu par publisku norobežošanos un autonomas komercpolitikas noteikšanu attiecīgajā tirgū, ko šāda norobežošanās nenoliedzami nozīmē, atbilstoši tam, kas prasīts judikatūrā attiecībā uz visiem saimnieciskās darbības subjektiem (skat. iepriekš 58. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 116. punkts un tajā minētā judikatūra).

130 Tāpat, pat ja ar to nevar tieši apstrīdēt prasītājas norādīto publisko norobežošanos, tāpat kā attiecībā uz pirmajiem diviem Komisijas inkriminētajiem pārkāpumiem, prasītājas piedalīšanās otrajā slepenās norunas sanāksmē 1994. gada 18. novembrī liecina par tās pret konkurenci vērsto nodomu un ar atpakaļejošu spēku atspēko apgalvojumu par publisku norobežošanos attiecībā uz slepenajām apspriedēm 1994. gada 14. oktobra sanāksmes laikā.

131 Tomēr ar to vien, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par iespējamo publisko norobežošanos, nepietiek, lai secinātu, ka pastāv pamats tās atbildībai.

132 Apelācijas instancē pasludinātajā iepriekš 58. punktā minētajā spriedumā lietā Komisija/*Anic Partecipazioni* Tiesa ir precizējusi — kā tas izriet no EKL 81. panta 1. punkta noteikumiem —, jēdziens "saskaņota darbība" bez vienošanās uzņēmumu starpā nozīmē rīcību tirgū, kas seko pēc šīs vienošanās, un cēloņsakarību starp šiem diviem elementiem (118. punkts). Tiesa tāpat ir nospriedusi, ka, nepastāvot pierādījumiem par pretējo, kas ir jāiesniedz attiecīgajiem saimnieciskās darbības subjektiem, ir jāpieņem, ka uzņēmumi, kas piedalās darbībā un kas turpina darboties

tirgū, nosakot savu rīcību šajā tirgū, ņem vērā informāciju, kas iegūta, apmainoties ar to konkurentiem (iepriekš 58. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 121. punkts).

133 Šajā gadījumā, tā kā nepastāv pierādījumi par pretējo, kas prasītājai bija jāiesniedz, ir jāuzskata, ka prasītāja, kura pēc 1994. gada 14. oktobra sanāksmes turpināja darboties attiecīgajā tirgū, ir ņēmusi vērā nelikumīgo saskaņoto darbību, kurā tā bija piedalījusies minētās sanāksmes laikā, lai noteiktu savu rīcību minētajā tirgū (iepriekš 58. punktā minētais spriedums lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 119. un 121. punkts).

134 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija ir tiesībās paredzētajā apmērā pierādījusi, ka prasītāja ir piedalījusies saskaņotā rīcībā par minimālās cenas noteikšanu maza apmēra balonos pildītās gāzes pircējiem.

Par pārkāpuma ilgumu

135 Vispirms ir jānorāda, ka Komisijas veiktais prasītājai inkriminētā pārkāpuma ilguma galīgais novērtējums ir ietverts Lēmuma 1. pantā, ar labojumiem, kas tajā izdarīti ar 2003. gada 9. aprīļa lēmumu, saskaņā ar kuru pārkāpuma periods ir sācies 1994. gada oktobrī un beidzies 1995. gada decembrī.

136 Ņemot vērā Lēmumā izdarītos labojumus, prasītājas iebildums par pārkāpuma sākumpunkta kļūdaino raksturu, kas minēts Lēmuma 1. pantā, ir zaudējis savu jēgu.

137 Tiesas sēdē prasītāja atzīmēja, ka Lēmuma 1. pantā kļūdaini ir minēts 1995. gada decembris kā pārkāpuma perioda beigu datums, jo pēc *VFIG* 1994. gada 18. novembra sanāksmes prasītāja vairs nav piedalījusies nevienā citā slepenās norunas sanāksmē.

138 Tiktāl, ciktāl šis jaunais iebildums var tikt uzskatīts par pieņemamu, Pirmās instances tiesa nevar to apmierināt. Šajā sakarā ir jāatceras, ka Komisija ir tiesībās paredzētajā apmērā pierādījusi, ka prasītāja tostarp ir piedalījusies nolīgumā, kuram nepārprotami ir konkurenci deformējošs mērķis, proti, cenu palielinājuma noteikšanā 1995. gadam. Lai aprēķinātu pārkāpuma, kurš rada konkurences ierobežojumus, ilgumu, jānoskaidro tikai laika posms, kurā šis nolīgums bija spēkā, proti, laika posms no tā noslēgšanas dienas līdz dienai, kad tas tika izbeigts (Pirmās instances tiesas 2005. gada 27. jūlija spriedums apvienotajās lietās no T-49/02 līdz T-51/02 *Brasserie nationale*/Komisija, Krājums, II-3033. lpp., 185. punkts).

139 Tomēr prasītāja nav tiesībās paredzētajā apmērā pierādījusi, ka tā ir pārtraukusi savu dalību kartelī pirms termiņa, tas ir, pirms 1995. gada decembra, rīkojoties atbilstoši lojālas konkurences prasībām un neatkarīgi attiecīgajā tirgū. Turklāt ir jāievēro, ka prasītāja neizstājās no karteļa tādēļ, lai par to paziņotu Komisijai (Pirmās instances tiesas 2005. gada 29. novembra spriedums lietā T-62/02 *Union Pigments*/Komisija, Krājums, II-5057. lpp., 42. punkts).

Par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu

140 Prasītāja apgalvo, ka Komisija, novērtējot mazo uzņēmumu līdzdalību, ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, secinot, ka tikai prasītāja ir pārkāpusi vienošanās aizliegumu un nevis *NTG* un *Hydrogas*, kas arī piedalījās vairākās sanāksmēs, kuru laikā tika apspriests jautājums par nelikumīgajiem nolīgumiem.

141 Šajā sakarā pietiek atgādināt, ka gadījumā, ja kāds uzņēmums ar savu rīcību ir pārkāpis EKL 81. panta 1. punktu, tas nevar izvairīties no sankciju piemērošanas, pamatojoties uz to, ka citam uzņēmumam naudas sods nav ticis piemērots, ja šī uzņēmuma situācija Kopienu tiesā nemaz nav tikusi izskatīta (Tiesas 1993. gada 31. marta spriedums apvienotajās lietās 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 un no 125/85 līdz 129/85 *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1307. lpp., 197. punkts, un Pirmās instances tiesas 1994. gada 14. jūlija spriedums lietā T-77/92 *Parker Pen*/Komisija, *Recueil*, II-549. lpp., 86. punkts).

142 Līdz ar to prasītājas argumenti par to, ka citiem uzņēmumiem, kas atrodas šķietami līdzīgā situācijā, naudas sods nav piemērots, ir jānoraida.

Par lūgumu samazināt naudas soda apmēru

Lietas dalībnieku argumenti

143 Prasītāja, pirmkārt, norāda, ka īsajam pārkāpuma ilgumam ir jābūt par pamatu naudas soda apmēra samazinājumam.

144 Tiesas sēdē prasītāja norādīja, ka naudas soda samazinājums EUR 20 000 apmērā, kas tika veikts pēc 2003. gada 9. aprīļa lēmuma par labojumu izdarīšanu, nav bijis nedz pamatots, nedz pietiekams.

145 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principus, nosakot prasītājai piemērotā naudas soda apmēru.

146 Šajā sakarā prasītāja norāda uz atšķirībām, kas ļauj to nošķirt no citiem uzņēmumiem, uz kuriem attiecās Lēmums, proti, uz to, ka pastāv dinamiska rīcība attiecīgajā tirgū, ko ir atzinusi Komisija un viens no pārējiem uzņēmumiem, uz novēlotu iestāšanos *VFIG* 1994. gada jūlijā, kas izskaidro to, ka prasītāja nav piedalījusies trīspadsmit šīs apvienības sanāksmēs, kas notika laika posmā no 1989. gada līdz 1994. gada septembrim, uz izteiktajiem iebildumiem pret nolīgumiem, kam ir konkurenci deformējošs mērķis, 1994. gada 14. oktobra un 18. novembra sanāksmēs, uz nepiedalīšanos slepenās norunas sanāksmēs, kas notika pēc 1994. gada novembra Bredā [*Breda*] un Barendrehtā [*Barendrecht*] starp lielajiem uzņēmumiem tirgū, uz prasītājas nelielo tirgus daļu 1,5 % apmērā, kas ir vismaz divreiz mazāka nekā pārējo uzņēmumu tirgus daļa, uz īso laika posmu, kādā tā bija iesaistīta aizliegtajā rīcībā un uz nepiedalīšanos nolīgumos par citiem līguma nosacījumiem, nevis cenu.

147 Ņemot vērā šīs atšķirības un prasītājas apgrozījumu rūpniecībā izmantojamās gāzes nozarē, prasītājai ir piemērots bargāks sods nekā pārējiem Lēmumā minētajiem uzņēmumiem.

148 Prasītāja apgalvo — kaut arī naudas soda apmērs tiek noteikts, ņemot vērā kopējo rūpniecībā izmantojamās gāzes nozarē darbojošos uzņēmumu sasniegto apgrozījumu Nīderlandē 1996. gadā, galīgais rezultāts ir nesamērīgs. Tādējādi prasītājai uzliktais naudas sods ir 13,6 % no tās apgrozījuma, kamēr *Hoek Loos* uzliktais naudas sods ir tikai 2,2 % un *AGA* — 7,5 %. Ja naudas sodu apmērs patiešām tika noteikts, ņemot vērā apgrozījumu 1996. gadā rūpniecībā izmantojamās gāzes tirgū Nīderlandē, tāpat šķiet, ka prasītājai uzliktais naudas sods proporcionāli ir salīdzināms ar citiem uzņēmumiem piemēroto naudas sodu, lai gan prasītājas piedalīšanās aizliegtās vienošanās īstenošanā nekādā veidā nevar tikt salīdzināta ar citu uzņēmumu piedalīšanos. Prasītāja arī norāda, ka *AGA* uzliktais naudas sods ir aptuveni deviņas reizes lielāks nekā prasītājai piemērotais, lai gan *AGA* tirgus daļa (27,4 %) ir 18 reizes lielāka nekā prasītājas tirgus daļa (1,5 %).

149 Prasītāja uzskata, ka šie skaitļi liecina par to, ka uzņēmumiem, kuriem ir nozīmīgākā loma aizliegtās vienošanās īstenošanā un vislielākās iespējas izkropļot konkurenci attiecīgajā tirgū, ņemot vērā visus apstākļus, ir piemēroti vismazākie naudas sodi. Prasītāja, kurai nav bijusi nekāda loma, ja nu vienīgi stipri ierobežota loma, un kurai ir ļoti niecīga tirgus daļa, ir sodīta stingrāk nekā aizliegtās vienošanās līderi.

150 Pēc tam, kad Komisija ir atgādinājusi, ka tās rīcībā ir zināma diskrecionārā vara, lai noteiktu naudas soda apmēru lietās saistībā ar aizliegtajām vienošanām, tā apgalvo, ka prasītājai uzliktā naudas soda apmērs ir pilnībā atbilstošs, un noliedz jebkādu vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

151 Vispirms ir jāatgādina, ka, nosakot naudas soda apmēru, Komisijas rīcībā ir zināma diskrecionārā vara un tai nav šajā sakarā jāpiemēro konkrēta matemātiskā formula (Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedums lietā C-283/98 P *Mo och Domsjö*/Komisija, *Recueil*, I-9855. lpp., 47. punkts; Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-150/89 *Martinelli*/Komisija, *Recueil*, II-1165. lpp., 59. punkts, un 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-352/94 *Mo och Domsjö*/Komisija, *Recueil*, II-1989. lpp., 268. punkts). Tās novērtējums tomēr ir jāveic, ievērojot Kopienu tiesības, kas ietver ne vien Līguma noteikumus, bet arī vispārējos tiesību principus (šajā sakarā skat. Tiesas 2002. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-50/00 P *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, *Recueil*, I-6677. lpp., 38. punkts).

152 Šajā sakarā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka vienlīdzīgas attieksmes princips ir pārkāpts tikai tad, ja vienādas situācijas tiek risinātas dažādi vai dažādas situācijas tiek risinātas vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatojama (Tiesas 1984. gada 13. decembra spriedums lietā 106/83 *Sermide*, *Recueil*, 4209. lpp., 28. punkts, un 1990. gada 28. jūnija spriedums lietā C-174/89 *Hoche*, *Recueil*,

I-2681. lpp., 25. punkts; Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-311/94 *BPB de Eendracht*/Komisija, *Recueil*, II-1129. lpp., 309. punkts).

153 Tāpat ir jāatzīmē, ka uzliktā naudas soda samērīguma izvērtēšana, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu, kas ir Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā minētie kritēriji, saskaņā ar šīs pašas regulas 17. pantu ietilpst neierobežotā Pirmās instances tiesas kompetencē.

154 Šajā gadījumā nav strīda par to, ka Komisija prasītājai uzliktā naudas soda apmēru ir noteikusi saskaņā ar vispārējo metodi, kādu tā to ir noteikusi Pamatnostādnēs.

155 Pamatnostādņu 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts, ka, aprēķinot naudas soda apmēru, pamatapmēru nosaka, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu, kas ir vienīgie kritēriji, kuri izklāstīti Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā. Kā vispārīgu piezīmi Pamatnostādņu 5. punkta a) apakšpunktā Komisija arī precizē, ka "galīgā summa, ko aprēķina saskaņā ar šo metodi (pamatapmēra procentuāls palielinājums vai samazinājums), nekādā ziņā nedrīkst pārsniegt 10 % no uzņēmuma kopējā apgrozījuma pasaulē, kā noteikts 15. panta 2. punktā Regulā Nr. 17". Līdz ar to Pamatnostādnes nepārsniedz sankciju, kas paredzētas pēdējā minētajā noteikumā, juridisko ietvaru (iepriekš 75. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 250. un 252. punkts).

Par pārkāpuma ilgumu

156 Attiecībā uz apstākli saistībā ar pārkāpuma ilgumu Pamatnostādnēs ir nodalīti īslaicīgi pārkāpumi (parasti mazāk nekā viens gads), kuriem piemērojamais pārkāpuma smaguma pamatapmērs nepalielinās, vidēja termiņa pārkāpumi (parasti no viena līdz pieciem gadiem), kuriem pārkāpuma smaguma apmērs var tikt palielināts līdz 50 %, un ilgtermiņa pārkāpumi (parasti vairāk nekā pieci gadi), kuriem pārkāpuma smaguma apmērs var tikt palielināts līdz 10 % gadā (1.B punkta pirmās daļas pirmais līdz trešais ievilkums).

157 Kaut arī palielinājums, kas var būt līdz pat 50 %, līdz ar to ir paredzēts attiecībā uz vidēja termiņa pārkāpumiem, Pamatnostādņu 1.B punktā nav paredzēts automātisks palielinājums par noteiktu procentuālo apmēru gadā, bet Komisijai šajā ziņā tiek atstāta zināma diskrecionārā vara (Pirmās instances tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedums lietā T-220/00 *Cheil Jedang*/Komisija, *Recueil*, II-2473. lpp., 134. punkts).

158 Kā ticis norādīts iepriekš, Komisija sākotnēji bija kļūdaini uzskatījusi, ka prasītājas izdarītā pārkāpuma ilgums ietvēra laika posmu no 1994. gada marta līdz 1995. gada decembrim, kā rezultātā tā bija kvalificējusi minēto pārkāpumu kā vidēja termiņa pārkāpumu (Lēmuma 434. apsvērums).

159 Lēmuma grozījumi, kas tika izdarīti 2003. gada 9. aprīlī, ļāva izdarīt labojumus Lēmuma 1. pantā attiecībā uz prasītājai inkriminētā pārkāpuma ilgumu. Komisija savā lēmumā par labojumu izdarīšanu nepārprotami izskaidro, ka naudas soda pamatapmērs 0,45 miljonu EUR apmērā sākotnēji tika palielināts par 15 % atbilstoši tā ilgumam un vēlāk tika samazināts līdz 10 %, ņemot vērā pārkāpuma sākumpunkta pārcelšanu uz 1994. gada oktobri.

160 Tā kā prasītājas izdarītā pārkāpuma ilgums tagad pamatoti bija noteikts no 1994. gada oktobra līdz 1995. gada decembrim, kas ir nedaudz ilgāk par vienu gadu, minētā pārkāpuma kvalificēšana par vidēja termiņa pārkāpumu joprojām ir uzskatāma par atbilstošu un Komisija līdz ar to ir pamatoti, piemērojot Pamatnostādnes, palielinājusi naudas soda pamatapmēru par 10 %. Prasītāja nav iesniegusi nekādu informāciju, kas ļautu uzskatīt, ka Komisija šajā sakarā ir pieļāvusi kļūdu vērtējumā un ka piemērotajam palielinājumam vajadzēja būt mazākam par 10 %.

161 No tā izriet, ka iebildums par šķietami nepamatoto un nepietiekamo Komisijas veikto naudas soda apmēra samazinājumu lēmumā, ar kuru izdarīti labojumi, ir noraidāms.

Par šķietami diskriminējošo un/vai nesamērīgo prasītājai uzlikto naudas sodu

162 Ir jānorāda, ka, nosakot naudas soda pamatapmēru, kas nosakāms, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, Komisija uzskatīja, ka neatkarīgi no tā, ka attiecīgie uzņēmumi ir piedalījušies kartelī par cenu noteikšanu, minētais pārkāpums, ņemot vērā ierobežoto tirgus ģeogrāfisko apmēru un to, ka attiecīgais sektors bija ekonomiski vidēji svarīgs, bija kvalificējams tikai par smagu pārkāpumu (Lēmuma 423. un 428. apsvērums).

163 Lai ņemtu vērā katra kartelī iesaistītā uzņēmuma prettiesiskās rīcības specifisko nozīmīgumu un tātad tās reālo ietekmi uz konkurenci, Komisija attiecīgos uzņēmumus iedalīja četrās kategorijās atkarībā no to nozīmīguma attiecīgajā tirgū. Tādēļ Komisija uzskatīja par piemērotu par pamatu salīdzinājumam par uzņēmumu attiecīgo nozīmīgumu minētajā tirgū ņemt apgrozījumu par 1996. gadu attiecīgajā tirgū (Lēmuma 429.–432. apsvērums).

164 Tādējādi *Hoek Loos* un *AGA Gas*, kas tika uzskatīti par diviem galvenajiem tirgus dalībniekiem attiecīgajā tirgū, tika ierindoti pirmajā kategorijā. *Air Products* un *Air Liquide*, kas šajā tirgū bija vidējas nozīmes tirgus dalībnieki, tika ierindoti otrajā kategorijā. *Messer* un *BOC*, kuru nozīmīgums attiecīgajā tirgū tika kvalificēts kā "daudz mazāks", tika apvienoti trešajā kategorijā. Ceturtajā kategorijā bija ietverta prasītāja, kam piederēja ļoti niecīga tirgus daļa (Lēmuma 431. apsvērums).

165 Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, Komisija *Hoek Loos* un *AGA Gas* noteica identisku naudas soda pamatapmēru, proti, 10 miljonus EUR, salīdzinot ar 2,6 miljoniem EUR *Air Products* un *Air Liquide*, 1,2 miljoniem EUR *Messer* un *BOC* un 0,45 miljoniem EUR prasītājai.

166 Runājot par pārkāpuma ilgumu, Komisija uzskatīja, ka pārkāpums bija vidēja termiņa pārkāpums (no viena līdz četriem gadiem) katram attiecīgajam uzņēmumam, *Hoek Loos*, *AGA Gas*, *Air Products*, *Air Liquide* un *Messer* bija pārkāpuši EKL 81. panta 1. punktu laika posmā no 1993. gada septembra līdz 1997. gada decembrim, *BOC* — no 1994. gada jūnija līdz 1995. gada decembrim un prasītāja, pēc labojumu izdarīšanas Lēmumā 2003. gada 9. aprīlī — no 1994. gada oktobra līdz 1995. gada decembrim. Naudas soda pamatapmērs attiecībā uz prasītāju, kas sākotnēji bija palielināts par 15 %, vēlāk tika palielināts par 10 % saskaņā ar 2003. gada 9. aprīļa lēmuma 9. apsvērumu.

167 Naudas soda pamatapmērs, kas tiek noteikts, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu, tādējādi gan attiecībā uz *Hoek Loos*, gan attiecībā uz uzņēmumu *AGA Gas* tika noteikts 14 miljonu EUR apmērā, salīdzinot ar 3,64 miljoniem EUR, kas tika noteikti attiecībā uz *Air Products* un *Air Liquide*, 1,68 miljoniem EUR — *Messer*, 1,38 miljoniem EUR — *BOC* un 0,51 miljonu EUR, bet pēc labojumu izdarīšanas — 0,49 miljonu EUR apmērā — prasītājai.

168 Komisija bija secinājusi, ka prasītājai ir bijusi tikai pasīva loma pārkāpumos un ka tā nav piedalījusies visos to aspektos, un ka šie atbildību mīkstinošie apstākļi pamato piemērotā naudas soda pamatapmēra samazinājumu par 15 %, kas tika samazināts līdz 0,43 miljoniem EUR (Lēmuma 442. apsvērums), un vēlāk — pēc 2003. gada 9. aprīļa lēmuma par labojumu izdarīšanu — līdz 0,41 miljonam EUR.

169 Turpretī prasītāja nesaņēma nekādu samazinājumu atbilstoši Paziņojumam par sadarbību.

170 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija ir pilnībā ņēmusi vērā prasītājas situācijas īpatnības, kas to atšķir no citiem uzņēmumiem, uz kuriem arī attiecas Lēmums, proti, pārkāpuma ilguma laika posmu, prasītājas pasīvo lomu un tās nelielo tirgus daļu, un tas izskaidro to, ka tai ir piemērots vismazākais no Komisijas Lēmumā piemērotajiem naudas sodiem.

171 Apgalvojums par to, ka prasītājas situācija atšķiras no pārējo kartelī iesaistīto uzņēmumu situācijas, jo tā, kā tiek apgalvots, ir izteikusi iebildumus pret nolīgumiem, kam ir konkurenci deformējošs mērķis, savienojumā ar dinamisku rīcību attiecīgajā tirgū, neietilpst jautājumā par naudas soda apmēra noteikšanu, bet gan jautājumā par pārkāpuma pastāvēšanu.

172 Prasītāja tomēr apgalvo, ka uzliktā naudas soda galīgais apmērs nav samērīgs ar tās nelielo tirgus daļu un tās apgrozījumu gan pasaulē, gan attiecīgajā tirgū un ka tai tādējādi ir piemērots bargāks sods nekā lielākiem uzņēmumiem, kas bija aizliegtās vienošanās līderi.

173 Vispirms ir jāatgādina, ka Komisijai, nosakot naudas sodu apmēru atkarībā no konkrētā pārkāpuma smaguma un ilguma, nav jānodrošina, lai gadījumā, ja naudas sodi tiek uzlikti vairākiem uzņēmumiem, kas iesaistīti vienā un tajā pašā pārkāpumā, naudas sodu galīgie apmēri, kas aprēķināti attiecīgiem uzņēmumiem, atspoguļotu visas atšķirības šo uzņēmumu starpā saistībā ar to kopējo apgrozījumu vai atbilstošo apgrozījumu (iepriekš 75. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 312. punkts).

174 Šajā sakarā ir jāprecizē, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā tāpat nav prasīts, lai gadījumos, kad naudas sods par vienu un to pašu pārkāpumu tiek uzlikts vairākiem uzņēmumiem, mazam vai vidējam uzņēmumam uzliekamais naudas sods procentuāli no apgrozījuma nebūtu lielāks par lielākiem uzņēmumiem uzlikto naudas sodu. Faktiski no šīs normas izriet, ka, nosakot naudas soda apmēru gan maziem un vidējiem uzņēmumiem, gan lieliem uzņēmumiem, ir jāņem vērā pārkāpuma smagums un ilgums. Ja Komisija vienā pārkāpumā iesaistītiem uzņēmumiem uzliek naudas sodus, kas atbilst pārkāpuma smagumam un ilgumam, tai nevar pārmest, ka dažiem uzņēmumiem piemērotā naudas soda apmērs, ņemot vērā apgrozījumu, ir lielāks nekā citiem uzņēmumiem piemērotais (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-21/99 *Dansk Rørindustri*/Komisija, *Recueil*, II-1681. lpp., 203. punkts).

175 Šajā sakarā ir jānorāda, ka naudas soda galīgais apmērs šajā gadījumā ir tikai Komisijas skaitlisku aprēķinu, kas veikti atbilstoši iepriekš minētajām Pamatnostādnēm, un vajadzības gadījumā atbilstoši Paziņojumam par sadarbību rezultāts.

176 Komisijas novērtējums attiecībā uz pārkāpuma ilgumu, atbildību pastiprinošiem vai mīkstinošiem apstākļiem un kartelī iesaistītā uzņēmuma sadarbošanās pakāpi ir saistīts ar attiecīgā uzņēmuma individuālo rīcību un nevis ar tā tirgus daļu vai tā apgrozījumu.

177 Pastāvot šādiem apstākļiem, naudas soda galīgais apmērs *a priori* nav piemērots elements, lai novērtētu iespējamo naudas soda nesamērīgumu atbilstoši karteļa dalībnieku nozīmīgumam.

178 Savukārt naudas soda pamatapmērs šajā gadījumā ir atbilstošs faktors, lai novērtētu naudas soda iespējamo nesamērīgumu, ņemot vērā aizliegtās vienošanās dalībnieku nozīmīgumu.

179 Savā Lēmumā Komisija prasītājai piemērojamā naudas soda pamatapmēru, kas ir noteikts, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, ir noteikusi 0,45 miljonu EUR apmērā.

180 Kā jau tas ir ticis minēts iepriekš, Komisija Lēmumā, lai ņemtu vērā katra kartelī iesaistītā uzņēmuma prettiesiskās rīcības nozīmīgumu un tātad tās reālo ietekmi uz konkurenci, iedalīja attiecīgos uzņēmumus četrās kategorijās atkarībā no to nozīmīguma attiecīgajā tirgū. Prasītāja tika ierindota pēdējā kategorijā.

181 Šajā ziņā Komisija atsaucās uz Lēmuma 75. apsvēruma 1. tabulas trešajā ailē minētajām skaitliskajām norādēm:

Uzņēmumi	Lēmuma adresātu kopējais apgrozījums par 2001. gadu (EUR)	Apgrozījums balonos pildītās gāzes un šķidrās gāzes sektoros Nīderlandē (EUR) un aprēķinātās tirgus daļas par 1996. gadu
Hoek Loos [NV]	470 648 000	71 400 000 (39,7 %)
AGA Gas BV [1]	55 479 000 [2]	49 200 000 (27,4 %)
[Air Products]	110 044 000	18 600 000 (10,4 %)
Air Liquide BV	60 720 000	12 900 000 (7,2 %)
[Messer]	11 275 000	8 200 000 (4,4 %)
[BOC]	6 690 905 000	6 800 000 (3,8 %)
[Westfalen]	5 455 000	2 600 000 (1,5 %)

[1] Pēc *AGA Gas BV* likvidācijas 2000./2001. gadā *AGA AB* piekrita uzņemties atbildību par *AGA Gas BV* darbībām, un tāpēc Lēmums tika nosūtīts tai.

[2] 2000. gads ir pēdējais pilnais finanšu gads, par kuru ir pieejami dati par *AGA Gas BV* apgrozījumu.

182 Pietiek konstatēt, ka atsauces gadā prasītājas apgrozījums attiecīgajā tirgū un tās tirgus daļa bija mazāki nekā visiem pārējiem uzņēmumiem, kuri ir Lēmuma adresāti, kas izskaidro un pamato prasītājas klasificēšanu pēdējā kategorijā un to, ka naudas soda pamatapmērs ir vismazākais no visiem naudas sodiem, ko Komisija pieņēmusi attiecībā uz minētajiem uzņēmumiem. Līdz ar to prasītājai piemērotā naudas soda pamatapmērs ir objektīvi diferencēts, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem piemēroto.

183 Papildus tam no saistības starp Lēmuma 1. tabulā minēto uzņēmumu apgrozījumu skartajā tirgū un Komisijas apstiprināto naudas sodu pamatapmēru katram no tiem nav redzama nekāda nesamērīga pieeja attiecībā uz prasītāju, jo prasītājai naudas soda pamatapmērs ir noteikts 17,3 % apmērā no apgrozījuma attiecīgajā tirgū, salīdzinot ar *Hoek Loos*, kam ir piemēroti 14 %, *AGA Gas*, kam ir piemēroti 20,3 %, *Air Products* — 13,98 %, *Air Liquide* — 20,2 %, *Messer* — 14,6 %, *BOC* — 17,6 %.

184 Savā prasības pieteikumā prasītāja apgalvo, ka kaut arī naudas sods ir noteikts, ņemot vērā apgrozījumu 1996. gadam rūpniecībā izmantojamās gāzes tirgū Nīderlandē, tai uzliktais naudas sods proporcionāli ir salīdzināms ar to, kas ir uzlikts citiem uzņēmumiem, lai gan tās dalība kartelī nekādā veidā nevar tikt salīdzināta ar pārējo uzņēmumu dalību. Šajā sakarā pietiek atgādināt, ka Komisija ir ņēmusi vērā prasītājas mazsvarīgo lomu pārkāpumā, salīdzinot ar pārējo uzņēmumu lomu, kā atbildību mīkstinošu apstākli, lai samazinātu prasītājai uzliekamā naudas soda apmēru.

185 Līdz ar to šķiet, ka prasītāja nevar pamatoti apgalvot, ka tai uzliktā naudas soda apmērs ir nesamērīgs, ņemot vērā, ka tai piemērotā naudas soda pamatapmērs ir pamatots, ņemot vērā Komisijas izmantoto kritēriju, lai novērtētu katra uzņēmuma nozīmīgumu atbilstīgajā tirgū (šajā sakarā skat. iepriekš 71. punktā minēto spriedumu lietā *LR AF* 1998/Komisija, 304. punkts).

186 Šis pēdējais secinājums ir pamatā arī prasītājas argumenta noraidījumam par salīdzinājumu ar *Hoek Loos* un *AGA* attiecībā uz saistību starp naudas soda galīgo

apmēru un apgrozījumu pasaulē, jo Komisija nav ņēmusi vērā minēto apgrozījumu, lai novērtētu pārkāpuma smagumu un noteiktu naudas soda pamatapmēru.

187 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par uzliktā naudas soda iespējamo diskriminējošo un/vai nesamērīgo raksturu un ka tā galīgais apmērs ir pilnībā atbilstošs.

Par van den Hoija nopratināšanu

188 Savā replikā prasītāja lūdz, lai Pirmās instances tiesa uzklausa van den Hoiju, tam nododot zvērestu. Tiesas sēdē prasītāja precizēja, ka šis lūgums ir balstīts uz Reglamenta 48. pantu attiecībā uz piedāvātajiem pierādījumiem.

189 Ir jāatgādina, ka atbilstoši Reglamenta 44. panta 1. punkta e) apakšpunktam un minētā reglamenta 48. panta 1. punktam prasības pieteikumā attiecīgā gadījumā ietver ziņas par piedāvātajiem pierādījumiem un ka lietas dalībnieki var piedāvāt papildu pierādījumus replikā un atbildē uz repliku, ja tie var pamatot kavēšanos pierādījumu iesniegšanā. Tādējādi uz pierādījumu atspēkojumiem un uz pierādījumu papildinājumiem, kas iesniegti, atbildot uz pretējās puses iebildumu rakstā ietvertajiem pierādījumu atspēkojumiem, neattiecas Reglamenta 48. panta 1. punktā paredzētais noteikums par noilguma termiņu. Būtībā šis noteikums attiecas uz jaunu pierādījumu iesniegšanu, un tas ir interpretējams, ņemot vērā minētā reglamenta 66. panta 2. punktu, kurā ir nepārprotami paredzēts, ka iespējams iesniegt pierādījumu atspēkojumus un papildināt iepriekš iesniegtos pierādījumus (iepriekš 74. punktā minētais spriedums lietā *Baustahlgewebe*/Komisija, 71. un 72. punkts).

190 Šajā gadījumā ir pietiekami konstatēt, ka no lietas materiāliem izriet, ka Komisijas iebildumu rakstā ietvertie pierādījumi jau bija minēti Lēmumā, kā arī paziņojumā par iebildumiem vai arī bija tam pievienoti.

191 Līdz ar to lūgums nopratināt van den Hoiju nevar tikt uzskatīts par pierādījumu atspēkojumu, uz kuru neattiecas Reglamenta 48. panta 1. punktā paredzētais noteikums par noilguma termiņu, jo prasītāja varēja ietvert šos pierādījumus savā prasības pieteikumā Pirmās instances tiesā. Prasītājas replikā izteiktais piedāvājums nopratināt liecinieku līdz ar to ir uzskatāms par novēlotu un tādēļ ir noraidāms, pamatojoties uz to, ka prasītāja nav motivējusi šo novēloto iesniegšanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

192 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 3. punktam, ja lietas dalībniekiem spiedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs vai ja pastāv izņēmuma apstākļi, Pirmās instances tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.

193 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka 2003. gada 9. aprīlī notikusī Lēmuma grozīšana ļāva izlabot tā 1. pantu attiecībā uz prasītājai inkriminētā pārkāpuma ilgumu, jo Komisija ar to atzina prasītājas prasības pieteikumā izvirzīto iebildumu par pārkāpuma sākumpunktu, kas sākotnēji bija noteikts 1994. gada martā.

194 Ņemot vērā šo apstākli un šo celtās prasības noraidījumu, ir jāpiespriež prasītājai segt savus, kā arī atlīdzināt trīs ceturtdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta)

nospriež:

1) **prasību noraidīt;**

2) ***Westfalen Gassen Nederland BV* sedz savus, kā arī atlīdzina trīs ceturtdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem. Komisija sedz vienu ceturto daļu no saviem tiesāšanās izdevumiem.**

Vilaras Dehousse Šváby

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2006. gada 5. decembrī.

Sekretārs

E. Coulon

Priekšsēdētājs

M. Vilaras

Satura rādītājs

Prāvas priekšvēsture ..... II - 4575

Prāvas rašanās fakti ..... II - 4575

Apstrīdētais lēmums ..... II - 4577

Process un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 4584

Par prasību atcelt Lēmuma 1. un 3. pantu ..... II - 4586

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 4586

Par cenu palielinājuma noteikšanu ..... II - 4586

Par konkurences moratorija periodu noteikšanu ..... II - 4589

Par minimālās cenas noteikšanu ..... II - 4590

Par pārkāpuma ilgumu ..... II - 4593

Par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ..... II - 4593

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 4594

Ievada apsvērumi ..... II - 4594

Par iespējamo prasītājas publisko norobežošanos ..... II - 4595

— Par cenu palielinājuma noteikšanu un konkurences moratorija perioda noteikšanu ..... II - 4596

— Par minimālo cenu noteikšanu mazu apjomu balonos pildītās gāzes pircējiem ..... II - 4606

Par pārkāpuma ilgumu ..... II - 4611

Par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ..... II - 4613

II - 4629

Par lūgumu samazināt naudas soda apmēru ..... II - 4614

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 4614

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 4616

Par pārkāpuma ilgumu ..... II - 4618

Par šķietami diskriminējošo un/vai nesamērīgo prasītājai uzlikto naudas sodu II - 4619

Par van den Hoija nopratināšanu ..... II - 4626

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 4627